

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Magisteruppsats, FEK591
Företagsekonomiska institutionen
Februari 2006

Problem vid införande av IAS/IFRS
– studie av den kinesiska
redovisningsprofessionen utifrån ett kulturellt
perspektiv

Handledare:
Anne Loft

Författare:
Maria Alexandersson
Johanna Klasson

Sammanfattning

- Uppsatsens titel:** Problem vid införande av IAS/IFRS – studie av den kinesiska redovisningsprofessionen utifrån ett kulturellt perspektiv
- Seminariedatum:** 2006-02-21
- Kurs:** FEK 591, Magisteruppsats i företagsekonomi, inriktning: Redovisning, 10 poäng
- Författare:** Maria Alexandersson och Johanna Klasson
- Handledare:** Anne Loft
- Nyckelord:** Kina, Redovisning, Profession, Kultur, Redovisningsstandarder
- Syfte:** Syftet är att beskriva och analysera de problem som uppstår vid en introducering av internationella redovisningsstandarder och fokus läggs på huruvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför vid en introducering i Kina. Vidare ämnar vi analysera användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner, vilka vi baserar vår studie på.
- Metod:** Vi har med utgångspunkt i en abduktiv ansats och ett deskriptivt angreppssätt genomfört en kvalitativ studie. Insamlingen av empiri har gjorts med hjälp av intervjuer.
- Teoretiska perspektiv:** Vi har utgått från Hofstedes och Grays kulturteorier för att skapa det kulturella perspektiv som vårt syfte ämnar.
- Empiri:** Vår empiriska undersökning består av intervjuer med tre personer med stor kunskap om kinesisk redovisning och kultur.
- Slutsatser:** Studiens resultat visar att kulturen är en av många faktorer som inverkar på de problem som professionen ställs inför vid införande av internationella standarder. Resultatet visar även kulturens roll i den alltför snabba introduceringsprocess som sker idag. I vår studie har vi även säkerställt att Hofstedes kulturdimensioner är aktuella i Kina idag.

Summary

- Title:** Problems with implementing IAS/IFRS – a study of the Chinese accounting profession on the basis of a cultural perspective.
- Seminar date:** 2006-02-21
- Course:** FEK 591, Master thesis in Business administration, 10 Swedish credits (15 ECTS). Major: Accounting
- Authors:** Maria Alexandersson and Johanna Klasson
- Advisor:** Anne Loft
- Key words:** China, Accounting, Profession, Culture, Accounting standards
- Purpose:** The purpose is to describe and analyse the problems that come up with an introduction of the international accounting standards with focus on how the Chinese culture affects the problems that meet the Chinese accounting profession. Secondly we analyse the usefulness of Hofstede's theory of culture.
- Methodology:** We have used an abductive and a descriptive approach of our study and have made a qualitative study. We have gathered our empirical data by doing interviews.
- Theoretical perspective:** We have used the theories of Hofstede and Gray.
- Empirical foundation:** Our empirical study is based on interview with three persons who all have a great knowledge about the Chinese accounting and the culture.
- Conclusions:** The results of the study show that the culture has an impact on the problems that the profession meets at an introduction of the international standards in China. Culture is on the other hand not the only factor that will affect the problems within the Chinese accounting profession. The results also show that the theory of Hofstede is useful in order to analyse the Chinese culture.

Innehåll

FÖRKORTNINGAR	6
1. INLEDNING	7
1.1 BAKGRUND	7
1.2 PROBLEMDISKUSSION	8
1.3 PROBLEMFORMULERING	10
1.4 SYFTE	10
1.5 MÅLGRUPP.....	10
1.6 AVGRÄNSNINGAR	10
1.7 DISPOSITION	11
2. METOD	12
2.1 VAL AV ÄMNE	12
2.1.1 Tidigare forskning.....	12
2.2 ÖVERGRIPANDE ANGREPPSSÄTT	13
2.2.1 Abduktiv ansats.....	13
2.2.2 Deskriptivt angreppssätt.....	14
2.2.3 Hermeneutiskt synsätt.....	14
2.2.4 Kvalitativ metod.....	15
2.2 HANDGRIPLIGT ANGREPPSSÄTT	15
2.3.1 Datainsamling	15
2.3.2 Val av teorier.....	16
2.3.3 Val av respondenter	17
2.4 VALIDITET OCH RELIABILITET	18
2.5 KÄLLKRITIK.....	19
2.6 BEGREPPSGENERALISERING OCH DEFINITIONER.....	20
2.6.1 Begreppsgeneralisering.....	20
2.6.2 Definitioner	20
2.7 SAMMANFATTNING METOD	21
3. INTERNATIONELL REDOVISNING	22
3.1 UTVECKLING AV DEN INTERNATIONELLA REDOVISNINGEN	22
3.2 INTERNATIONELLA REDOVISNINGENSINSTITUTIONER.....	23
3.2.1 International Accounting Standards Board (IASB)	23
3.2.2 International Federation of Accountants (IFAC).....	25
3.3 PROBLEM VID INTERNATIONELL STANDARDISERING	25
3.3.1 Nationella skillnader	26
3.3.2 Översättning av internationella standarder	26
3.3.3 Komplexitet och förändringar av internationella standarder	27
3.3.4 Komplexitet och kostnad för mindre och icke-listade företag.....	27
3.3.5 Större krav på redovisningsprofessionen	27

3.4	SAMMANFATTNING INTERNATIONELL REDOVISNING	28
4.	KINESISK REDOVISNING.....	29
4.1	REDOVISNINGENS UTVECKLING I KINA	29
4.1.1	Första fasen 1949 – 1960 ”Mao Tse-Tung´s initial society”	30
4.1.2	Andra fasen 1960 – 1980 ”The Post-Revisionist Era and the Counter Revolution”	30
4.1.3	Tredje fasen 1980 – 1992 “Opening up Chinese economy to outsiders”	31
4.1.4	Fjärde fasen 1992 – idag “Microeconomics Liberalization of State Enterprices”.....	31
4.2	KINESISKA INSTITUTIONER	32
4.3	REDOVISNING I KINA IDAG OCH DESS UTVECKLING MOT IAS/IFRS....	33
4.4	KINAS REDOVISNINGSPROFESSION	35
4.4.1	Redovisningsprofessionens utveckling.....	35
4.4.2	Problem som redovisningsprofessionen ställs inför	36
4.5	SAMMANFATTNING KINESISK REDOVISNING	39
5.	KULTUR OCH TEORI	41
5.1	KONFUCIANISM.....	41
5.1.1	Konfucianismiska principer	41
5.2	GUANXI	42
5.3	HOFSTEDE’S KULTURDIMENSIONER	43
5.3.1	Maktdistans	44
5.3.2	Osäkerhetsundvikande	44
5.3.3	Individualism vs Kollektivism.....	44
5.3.4	Maskulint vs Feminint	45
5.3.5	Långsiktighet vs Kortsiktighet.....	45
5.4	KRITIK MOT HOFSTEDE.....	46
5.5	GRAY’S KULTURTEORI.....	47
5.5.1	Professionalism vs Lagstadgad kontroll	47
5.5.2	Enhetlighet vs Flexibilitet	48
5.5.3	Konservatism vs Optimism.....	48
5.5.4	Sekretess vs Genomskinlighet	48
5.6	KRITIK MOT GRAY’S KULTURTEORI.....	49
5.7	SAMMANFATTNING KULTUR OCH TEORI.....	50
6.	EMPIRI.....	52
6.1	KINESISK REDOVISNING	52
6.1.1	Internationalisering	52
6.1.2	Redovisningsprofessionen	53
6.1.3	Problem som redovisningsprofessionen ställs inför	54
6.2	KINESISK KULTUR.....	55
6.2.1	Kulturens utveckling.....	57
6.2.2	Kinesisk kultur utifrån Hofstedes kulturdimensioner	58
6.2.3	Guanxi.....	60
6.2.4	Konfucianism.....	60

6.3	KULTURENS INVERKAN PÅ DEN KINESISKA REDOVISNINGEN	60
6.4	SAMMANFATTNING EMPIRI	61
7.	ANALYS	63
7.1	REFLEKTION INFÖR ANALYS.....	63
7.2	ANALYS AV REDOVISNINGSPROFESSIONENS PROBLEM.....	64
7.2.1	Svag redovisningsprofession och dålig kvalitet.....	64
7.2.2	Trovärdighet och oberoende	67
7.2.3	Språk- och översättningsproblem	69
7.3	ANALYS AV ANVÄNDBARHETEN AV HOFSTEDES KULTURDIMENSIONER ...	70
7.4	SAMMANFATTNING ANALYS	71
8.	RESULTAT	72
8.1	ÅTERKOPPLING TILL SYFTET	72
8.2	RESULTAT	72
8.3	TEORETISKT BIDRAG	74
8.4	REFLEKTIONER ÖVER STUDIENS RESULTAT	75
8.5	FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	76
KÄLLFÖRTECKNING	78	
PUBLICERADE KÄLLOR.....	78	
Böcker	78	
Artiklar	79	
ELEKTRONISKA KÄLLOR	81	
MUNTliga KÄLLOR	82	
BILAGA 1.....	83	
BILAGA 2.....	84	
BILAGA 3.....	85	

Förkortningar

ASBE	Accounting Standard for Business Enterprises
CAS	Chinese Accounting Standards
CASC	China Accounting Standards Committee
CICPA	Chinese Institute of Certified Public Accountants
CPA	Certified Public Accountant
FAS	Financial Accounting Standards
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAASB	International Auditing and Assurance Standards Board
IAPS	International Auditing Practice Statements
IAS	International Accounting Standard
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFAC	International Federation of Accountants
IFRS	International Financial Reporting Standards
IOSCO	International Organisation of Securities Commissions
ISA	International Standards on Auditing
MOF	Ministry of Finance
SAA	State Audit Administration
US GAAP	US Generally Accepted Auditing Standards
WTO	The World Trade Organisation

1. Inledning

I detta kapitel kommer vi att presentera bakgrunden till vårt valda intresseområde. Därefter kommer vi diskutera problemet för att slutligen formulera mer exakt vad problemet är samt vårt syfte med studien. Detta görs för att få en förståelse för vad uppsatsen kommer att behandla. Kapitlet avslutas med en beskrivning av uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund

De senaste årtiondenas ekonomiska utveckling har karaktäriserats av globalisering. Oavsett om länder är positiva till den globala utveckling som sker så har de inget val, för att de ska kunna konkurrera så blir de tvungna att anpassa sig till globaliseringen (Friedman, 2000). Det har skapat en global marknad som i fas med en snabb teknisk utveckling skapar en ökad konkurrens. Det lokala företaget konkurrerar nu inte bara med de övriga företagen i regionen utan med hela världen. Den tuffare konkurrensen har skapat högre krav på det enskilda företaget och de multinationella företagen har fått en stark ställning i och med dess fördel med skalekonomi. I takt med ökad internationalisering och att de multinationella företagen växer sig starkare har det skapats ett ökat behov av en internationell standardisering av redovisningen (Nobes & Parker, 2004)

Kina är ett land med lång historia och som har genomgått markanta förändringar de senaste årtiondena. Under ledning av Mao Zedong styrdes landet centralt som en planekonomi. Allt var statligt styrt och det fanns ingen öppen marknad. Efter kulturrevolutionen, vilket blev Maos fall, började Kina 1978 gå mot en mer marknadsorienterad ekonomi. Reformen har innefattat att främja privatisering, utländsk investering och entreprenörskap för att minska den statliga makten (Narayan & Reid, 2000). Under den statliga styrningen var redovisningens syfte att föra statistik och få önskad kontroll på hur statens kapital allokeras. Det innebar en högt standardiserad redovisning med användande av kontoplaner för att underlätta den statliga statistiken och en detaljerad kostnadsredovisning för att kunna kalkylera priser (Nobes & Parker, 2004). Vid öppnande av den kinesiska marknaden var det tvunget att ändra detta system för att kunna tillgodose krav från utländska investerare. Som ett viktigt steg framåt för reformen var Kinas medlemskap i WTO 2001. Medlemskapet resulterar i ett antal viktiga åtaganden, att öppna upp och frigöra regeringen för att bättre integrera landet i världsekonomin och erbjuda en mer förutsägbar miljö för handel och utländska investeringar. Reformen är trots snabb tillväxt av

den kinesiska ekonomin inte avslutad då det fortfarande kvarstår problem med en stark statlig reglering och samhället hänger inte med i den snabba utvecklingen (Zhengxu). I samband med att den kinesiska marknaden har öppnats upp för omvärlden har det skapat en mängd möjligheter och hot i den globala konkurrensen. För att Kina ska kunna leva upp till de krav som ställs från interna och externa aktörer på marknaden så blir det allt viktigare med standardiserad redovisning i linje med hur det sker internationellt.

IAS/IFRS får allt större genomslagskraft i världen och vi ser en utveckling mot en standardiserad global redovisning. Om alla världens länder hade ett homogent redovisningssystem skulle det generera en mängd fördelar. Exempelvis en större jämförbarhet av finansiell information och därmed underlätta för investerare samt skapa incitament att investera kapital över nationsgränserna. (Wong, 2004) Genom att ha en global standard för redovisning skulle det underlätta för företag, användare, utbildning och statlig administration, vilket skulle skapa lägre kostnader och en mer effektiv användning av resurser, vilket i sin tur kan leda till bättre ekonomisk tillväxt. (Nobes & Parker, 2004) För att de fördelar som IAS/IFRS kan framkalla ska bli verklighet måste det skapas bättre sammanstrålning av nationers olika redovisningssystem. Processen mot ett införande av ett internationellt redovisningssystem är lång och fylld med en mängd hinder. Exempelvis bidrar de internationella standardernas utformning och komplexitet till hinder vid införande av ett internationellt redovisningssystem. (Wong, 2004) Det finns idag stora skillnader mellan nationers olika redovisningssystem och detta anses vara ett av de största problemen mot en internationell homogen redovisning. En av de faktorer som påverkar är kultur. Eftersom redovisningssystemet är influerat av dess omgivning blir kultur därmed en viktig påverkande faktor. (Nobes & Parker, 2004).

1.2 Problemdiskussion

Kulturens påverkan på redovisning har länge varit ett utforskat ämne. För att förstå olika länders redovisningssystem har det gjorts många klassificeringar av länders redovisningssystem, dock har kulturens påverkande roll länge uteslutits ur dessa. En anledning till detta är att kultur är svårt att definiera. (Gray, 1988) Att undersöka relationen mellan nationella kulturer och redovisning hjälper oss att förstå att redovisning är ett verktyg som påverkas av den miljö den befinner sig i och utvecklas i (Doupnik & Tsakumis, 2004). Hofstede (1980) skapade stor uppmärksamhet då han utvecklade en termologi för att beskriva kulturer och identifierade fyra kulturdimensioner. Sedan dess har många studier gjorts med betoning på kultur och dess påverkan på redovisning och det går att föreslå att kultur är en viktig faktor som influerar utvecklingen av internationell redovisning. Kultur blir en betydelsefull faktor då det är en faktor som sitter

djupt rotad i människor och som tar lång tid att förändra. Sådana förändringar möter också ofta på motstånd. (Chow et al, 1995)

IAS/IFRS är utvecklat i den anglosaxiska kulturen, vilket har satt sin prägel på hur systemet är uppbyggt. Kinas kultur skiljer sig markant från den anglosaxiska och det kan då uppstå problem. Kontrasterna som råder mellan redovisningstraditionerna håller nu på att suddas ut då trenden går mot internationell harmonisering och redovisningssystemen blir därmed alltmer lika världen över. Detta är dock en långsam process och de olika traditionerna skapar hinder och problem för en harmonisering (Gray, 1988). Kina har behov av en standardisering av redovisningen för att kunna konkurrera på den globala marknaden. Kina är därmed positiva till införandet av IAS/IFRS, men vägen till en fulländad implementering och tillämpning är lång och fylld med olika hinder. Problemen kan delas upp i två kategorier, de som är generella och de som är specifika för just Kina. Dessa problem som kan uppstå kommer i stor utsträckning hamna hos den kinesiska redovisningsprofessionen.

“The accountancy profession, both here in China and around the world, plays a fundamental role in building market confidence and in contributing to the development and stability of both local and global markets.” (Sylph, 2005)

Redovisningsprofessionen har enligt uttalandet ovan en betydelsefull roll. Detta beror på att redovisningstraditionen skiljer sig runt om i världen och det har skapats olika roller för professionen i olika länder. Kina har en relativt ung profession samt enligt tradition en svag profession då systemet inte förlitar sig på professionen på samma sätt som i den anglosaxiska kulturen. Den anglosaxiska kulturen har ett principiellt system där redovisningsprofessionen har en mycket betydelsefull och stark ställning. Denna har inneburit att tolka varje enskilt fall utifrån situationen då detta system sätter substans före form (Nobes & Parker, 2004). Länder såsom Kina som saknar denna tradition har istället en redovisning baserat på ett väl reglerat system och de har vanligtvis en betydligt svagare profession. Den kinesiska redovisningsprofessionen har dock fått ökad betydelse och uppmärksamhet på senare år. Ledare för Kinas State Council har uttalat sig om att det är professionen som formar grunden för marknadsekonomin. En stark redovisningsprofession är avgörande för att lyckas med Kinas ekonomiska planer och att skapa en trovärdighet inför internationella investerare. (Accountancy, 1997)

Utöver skillnaden i redovisningstradition så saknar Kinas relativt unga redovisningsprofession internationell erfarenhet. Med bristande kunskap och erfarenhet kommer de att ställas inför ett antal problem vid införande av internationella standarder. Viktiga kriterier inom redovisning är trovärdighet och oberoende och detta är faktorer som kommer att bli kritiska i Kinas väg mot en internationell standardisering av redovisningen.

1.3 Problemformulering

Det förekommer problem med att introducera internationella standarder och ett av dessa är de olikartade kulturer och traditioner som finns inom redovisningen världen över. Kina arbetar idag med att introducera internationella standarder för redovisning, såsom IAS/IFRS. Under denna process ställs den kinesiska redovisningsprofessionen inför ett antal problem. Kina har en stark och unik kultur som växt fram genom en lång historia och som skiljer sig markant från den anglosaxiska och västerländska kulturen. Vi har därför valt att studera dessa problem utifrån ett kulturellt perspektiv för att se vilken effekt den unika kinesiska kulturen har på problemen. Vi baserar vår studie på Hofstede och Grays klassiska kulturteorier. Dessa är frekvent använda men har trots det fått mycket kritik genom åren. Vi har därför även valt att studera hur pass användbara dessa teorier är i dagens forskning om kultur.

1.4 Syfte

Syftet är att beskriva och analysera de problem som uppstår vid en introducering av internationella redovisningsstandarder och fokus läggs på huruvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför vid en introducering i Kina. Vidare ämnar vi analysera användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner, vilka vi baserar vår studie på.

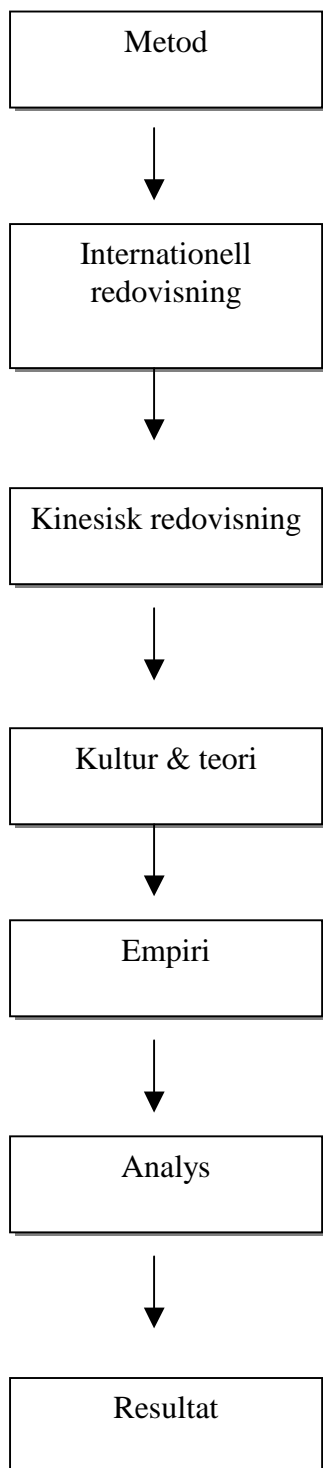
1.5 Målgrupp

Uppsatsen vänder sig i första hand till intressenter av internationell redovisning och framförallt de med intresse för Kina. Många länder står idag inför en introducering av IAS/IFRS och eventuella bidragande problem. Denna uppsats har ett kulturellt perspektiv utifrån Kinas unika kultur. Trots denna inriktning torde studien ge en uppfattning om vilken effekt kultur kan ha på de problem som redovisningsprofessioner står inför vid en implementering av IAS/IFRS.

1.6 Avgränsningar

I vår studie har vi valt att avgränsa oss till fastlandet Kina och utesluter därmed Hong Kong. Detta gör vi för att de är två regioner som skiljer sig mycket åt eftersom de är reglerade under två olika system. Hong Kong är fortfarande starkt influerat från att ha varit en brittisk koloni vilket också påverkar kulturen i Hong Kong.

1.7 Disposition

Beskriver tillvägagångssättet i uppsatsen och vilka metodval som har gjorts. Avsikten är att möjliggöra för läsaren att kritiskt granska vårt tillvägagångssätt.

Beskriver utvecklingen och de institutioner som verkar inom den internationella redovisningen. Kapitlet avslutas med en redogörelse för de problem som uppstår vid införande av internationella standarder.

Här presenteras redovisningens utveckling i Kina. Det ges även en närmare beskrivning av den kinesiska redovisningsprofessionen och de problem som den ställs inför vid införandet av internationella standarder.

Redogör för grundläggande tankar som genomsyrar den kinesiska kulturen samt Hofstedes och Grays två välkända kulturteorier. Innefattar även den kritik som har framförts mot dessa teorier.

Sammanställer informationen om den kinesiska redovisningen och kulturen som vi har fått från våra intervjuer.

Här diskuterar och analyserar vi hur den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför vid introduktion av internationella standarder. Samt att vi analyserar användbarheten av Hofstedes resultat i dagens kulturer.

Presenterar de resultat vi har kommit fram till i vår studie. Vi för en diskussion kring dessa resultat och avslutar uppsatsen med förslag till fortsatt forskning.

2. Metod

I detta kapitel beskrivs tillvägagångssättet i undersökningen och de olika metodval som gjorts i uppsatsen, vilka har sin utgångspunkt i uppsatsens problemformulering och syfte. Vi inleder med att motivera vårt ämnesval och därefter vårt övergripande samt handgripliga angreppssätt. Avsikten med detta kapitel är att möjliggöra för läsaren att kritiskt granska vårt tillvägagångssätt vid skapandet av denna uppsats.

2.1 Val av ämne

Båda författarna är intresserade av redovisning och inom gruppen finns ett extra intresse för internationell sådan. En av författarna har studerat i Kina och denna kunskap ville dels användas men även utvecklas i en uppsats. Därav blev en kombination av dessa två områden aktuell, internationell redovisning och Kina. Efter denna första avgränsning började vi söka och läsa litteratur och artiklar inom det valda ämnet. Det gjorde vi för att skaffa en ökad förståelse och en insikt i tidigare forskning. I samband med denna informationssökning hittade vi vår valda problemformulering som dels intresserade oss och som vi inte hittat tidigare forskning om.

2.1.1 Tidigare forskning

I vår första sökning av sekundär data fann vi att det fanns relativt mycket skrivet om kinesisk redovisning. Vi fann merparten handla om hur den kinesiska redovisningen har utvecklats över tiden och den bakomliggande historiken i Kina. Denna fann vi mycket användbar för att skapa en grundläggande förståelse för vårt ämne.

Det har gjorts många studier om införandet av internationella redovisningsstandarder i olika länder och de problem som uppkommer i länderna i samband med implementeringen. Några av dessa studier gäller Kina exempelvis har Tang (1997) studerat Kinas redovisningsutveckling och Kinas väg mot internationalisering av redovisningsutbildningen. Tang (2000) utförde även en studie gällande "Bumpy road leading to internationalization: A review of accounting development in china". I dessa studier identifierades Kinas utveckling och vilka problem som uppstått för Kina. De problem som Tang

identifierade i sina studier överensstämmer väl med de problem vi identifierat för vår studie. Tang studerade däremot inte de kulturella aspekternas påverkan på problemen.

Det finns studier gjorda som har visat att kultur är en påverkande faktor vid redovisning. Vi fann exempelvis ett flertal jämförande studier som belyser olika länders kulturer och dess relation till redovisningen. En av dessa är gjord av Auyeng (2002) som jämför redovisningen i Kina och Japan. Han fann att det fanns grundläggande faktorer i samhället och kulturen som gjorde att Japan tidigt anammat den internationella redovisningen jämfört med Kina som inte varit lika välkomnande. Hwang & Staley (2005) har studerat redovisnings- och revisionsmotgångar i Kina med hänsyn till guanxi och dom kom fram till att guanxi kan vara en negativ påverkande faktor för Kinas redovisningsutveckling. Graham & Li (1997) har studerat kulturell och ekonomisk påverkan på de dåvarande aktuella redovisningsstandarderna i Kina.

Douppnik & Tsakumis (2004) förespråkar studier på relationen mellan nationella kulturer och redovisning. De menar dock att i och med att allt fler länder introducerar internationella standarder så minskar de kulturella skillnaderna. Deras förslag till vidare forskning är därför att istället för att studera kulturella skillnader bör det studeras om och i sånt fall hur den enskilda kulturen påverkar professionens sätt att tillämpa standarder. Detta uttalande har inspirerat oss till vår valda studie.

Trots att det tidigare gjorts studier i närheten av vårt valda område har enligt vår vetenskap inte gjorts någon studie som sammanför de faktorer vi ämnar studera, nämligen att beskriva de problem som uppstår vid en introducering av internationella redovisningsstandarder men med tyngdpunkt på att beskriva och analysera huruvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför i samband med introducering av internationella redovisningsstandarder i Kina.

2.2 Övergripande angreppssätt

Då vi startade vår studie ställdes vi inför ett antal olika metodologiska val. Nedan följer en beskrivning av det angreppssätt vi valt för vår studie.

2.2.1 Abduktiv ansats

Vår studies inriktning kunde inte helt klart fastställas på förhand. Vi valde därför att utgå från abduktiv ansats då denna har utgångspunkt i empirin för att sedan anpassa teori och empiri allteftersom studien fortlöper. (Alvesson &

Sköldberg, 1994) Vi kunde därför vara öppna för eventuella vändningar under studiens gång. Alvesson och Sköldberg (1994) menar att många studier utgår från den abduktiva ansatsen och att detta är den mest lämpade ansatsen för att generera förståelse för ett studerat problem. Den abduktiva ansatsen står mellan induktiv och deduktiv ansats och den ger oss möjligheten att röra oss mellan teori och empiri. Abduktion utgår både från empiriska fenomen, samtidigt som den tar hänsyn till teoretiska föreställningsramar. (Alvesson & Sköldberg, 1994) Det abduktiva arbetssättet gav oss därför möjlighet att använda oss av befintlig teori och empiri. Då vi började vår studie med teoristudier är det svårt att behandla empirin förutsättningslöst, vilket talar för att abduktiv ansats är lämplig. Dessutom önskade vi analysera det empiriska materialet och koppla det till de olika teorierna, vilket ytterligare motiverade vårt val. Abduktiv ansats är dessutom förståelseinriktad, vilket lämpar sig för vårt problem.

Deduktiv metod har inte valts då den kan kritiserats för att producera begränsad information samt att forskaren enbart riktar in sig på information han eller hon tycker är relevant och på så sätt kan värdefull information förbises. Induktiv metod har inte heller valts då den kan kritiserats då det är omöjligt för forskaren att gå ut i verkligheten med helt öppet sinne. Undersökaren gör medvetet eller omedvetet en avgränsning av informationen. (Jacobsen, 2002)

2.2.2 Deskriptivt angreppssätt

En studie kan ha normativt eller deskriptivt angreppssätt. Det normativa talar om vad något bör vara och det deskriptiva talar om hur något är (Artsberg, 2003). Då uppsatsen ämnar beskriva problematiken med hurvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför i samband med introducering av internationella redovisningsstandarder i Kina, har uppsatsen ett deskriptivt angreppssätt. Det görs inget försök att lösa eller förbättra något, och därför är det normativa angreppssättet inte aktuellt i denna uppsats. Vi tycker att det är relevant att skriva en deskriptiv uppsats då vi beskriver den förändring som sker i samband med introduceringen av internationella redovisningsstandarder i Kina. En deskriptiv studie är motiverad då den beskriver en förändring inom ämnet som inte tidigare skrivits om (Rienecker & Jørgensen, 2002). Det som kan tala emot det deskriptiva angreppssättet är att den förklarar och inte lämnar någon lösning eller förslag på förbättring av problemet.

2.2.3 Hermeneutiskt synsätt

Vår uppsats grundar sig främst på tolkning och förståelse av problem som uppstår i samband med introduceringen av internationella

redovisningsstandarder i Kina. Av den anledningen har vi använt oss av det hermeneutiska synsättet. Det hermeneutiska synsättet betonar förståelse, tolkning, engagemang och subjektivitet. (Andersen, 1998) Helheten av ett problem är av vikt då den krävs för att delarna av problemet skall kunna förstås. Men för att förstå delarna krävs också en förståelse av helheten. Med detta sagt menar vi att delarna och helheten av ett problem är viktiga för att total förståelse för problemet skall kunna uppnås. Vi tycker att detta stämde bra överens med vårt syfte, då vi i vår studie önskar växla mellan att på djupet studera om den kinesiska kulturen inverkar på de problem som uppstår, vilket då utgör delarna av problemet. Samtidigt vill vi hela tiden ha den övergripande problematiken med att införa globala redovisningsstandarder i åtanke, det vill säga helheten. Vi önskade uppnå en fördjupad förståelse inom problemområdet genom att belysa både delarna och helheten av problemet.

2.2.4 Kvalitativ metod

En avvägning som måste göras i valet av forskningsmetod är avvägningen mellan kvalitativ eller kvantitativ metod. Kvalitativa metoden innebär att så kallade mjuka data erhålls genom exempelvis intervjuer, dessa data måste oftast bearbetas och tolkas. (Johannessen, 2003) I denna uppsats har kvalitativ metod använts, då vi anser den bäst lever upp till vårt syfte. Kvalitativ metod förespråkas då vi ämnar samla in mjuka data såsom respondenternas föreställningar, upplevelser och attityder. Ett mindre antal respondenter har valts ut för att få en mer djupgående studie och för att få en ökad förståelse för om hurvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför i samband med introducering av internationella redovisningsstandarder i Kina. En möjlig nackdel med kvalitativ metod är den tolkningsprocess som följer efter datainsamlingen. Det finns oftast mer än ett sätt att tolka information på. Vår uppgift består i att tolka informationen på det sätt som motsvarar respondenterna uppfattning.

2.2 Handgripligt angreppssätt

Detta avsnitt ämnar beskriva hur vi mer handgripligt gått till väga för att nå upp till studiens syfte.

2.3.1 Datainsamling

Sökningen av information började med sökningar via Lunds universitets databaser, såsom exempelvis Elin. De tryckta källorna har i utgångsläget

fungerat som hjälpmedel vid inläsning på problemområdet i studien. Vid litteratursökning har sökord såsom Kina, China, Auditing, Audit, Accounting, Guanxi med flera använts. Vidare har referenslistor i exempelvis kurslitteratur studerats. Även handledaren har rekommenderat litteratur och artiklar. Sökverket Google Scholar på Internet har använts frekvent för att hitta relevanta vetenskapliga artiklar. Då Kina är i en expansiv fas och förändringar sker snabbt har vi lagt stor vikt vid att ha aktuella källor för att få en så tidsenlig och rättvisande bild som möjligt.

Insamling av primärdata har skett genom utförda intervjuer. Frågorna vid intervjuerna har utformats så att problemet speglas för att uppnå uppsatsens syfte. Frågorna har varit av öppen karaktär för att respondenterna skulle kunna motivera sina svar och inte enbart svara med enstaka ord. Öppna frågor lämnar större utrymme för respondenterna att svara på. Frågorna till respondenterna har varierat enligt tre olika intervjumallar beroende på respondenternas kunskapsområden. Vi har valt att ställa relativt få frågor för att inte riskera att respondenterna anser att det är för tidskrävande och väljer att inte svara. Intervjumallarna finns bifogade i uppsatsen. (Se bilaga 1, 2 och 3)

Intervjuer har skett via e-post då det är det bästa alternativet på grund av respondenternas geografiska placering. Fördelen med e-post har varit att respondenterna själva kunnat avsätta sin tid att besvara våra frågor och därför kunnat göra det i lugn och ro. Det har också gett oss möjligheten att ställa följdfrågor vid oklara svar eller vid behov av ytterligare information. Ytterligare fördel med intervjuer via e-post är att den så kallade intervjuareffekten inte uppkommer, eftersom de som intervjuar inte är närvarande och därmed inte kan påverka respondenterna då de lämnar sina svar. Att intervjuaren inte är närvarande har även sin baksida med att denna då inte kan förklara tankarna bakom frågorna, exempelvis om någon fråga är oklar. Då två av tre respondenter har intervjuats på engelska ska inte risken för missstolkning vid översättning uteslutas. Om vi misstänkte att så var fallet har vi valt att kontakta våra respondenter ännu en gång för att få klarhet i vad svaret innebär. Likväl som att vi kan misstolka deras svar kan även de missbedöma innebörden av våra frågor. Detta är risker vi är medvetna om och försökt undvika så långt det är möjligt genom att uppmuntra följdfrågor.

2.3.2 Val av teorier

Nästa steg har varit att välja ut relevanta teorier för studien som stämmer in på syfte och problem. Teorier är system av olika lärosystem och antaganden inom olika ämnesområden. Teorierna används för att tolka, beskriva och förutsäga ämnets olika fenomen. (Rienecker & Joergensen, 2002) Teorierna som har valts ut till denna studie har utgångspunkt i uppsatsens syfte. Teorierna används som ett analysverktyg i den avslutande analysen av uppsatsen. Vi har valt ut olika

kulturteorier för att kunna tillämpa dessa i vår analys och för att skapa det kulturella perspektiv som vårt syfte ämnar. De teorier som använts är Hofstedes och Grays kulturteorier.

Hofstedes kulturdimensioner är en klassisk kulturteori som ämnar förklara hur kulturen skiljer sig åt mellan nationer. Det är en teori som har fått stor uppmärksamhet men som på senare år fått allt större kritik. Vi har valt att använda oss av denna klassiska teori men har dock vägt in den kritik som har riktats mot denna och tar med detta i vår tolkning. Grays kulturteori har vi valt att använda oss av då denna är en vidareutveckling av Hofstedes modell men anpassad till redovisningens speciella förutsättningar. Det finns även en anledning att tolka denna teori kritiskt då den baseras på Hofstede och är relativt gammal, vilket är en stor kritisk faktor då kulturer inte är statiska utan är i ständig förändring. Vi har inför vår analys reflekterat över de teorier vi valt för att göra läsaren medveten om hur vi ställer oss till teorierna och till den kritik som förts mot dem. I vår analys kommer vi även att analysera användbarheten av dessa teorier utifrån våra erhållna data från vår empiriska studie.

2.3.3 Val av respondenter

För uppsatsen har ett antal frågor behövt besvaras. Dessa frågor har ställts till respondenter som har stor erfarenhet om Kina. De personer som valts till respondenter är av olika nationaliteter, både från Sverige och från Kina. En av skribenterna har kontakter med personer som arbetar i Kina och på så vis har kontakter med våra respondenter skapats. De tilltänkta respondenterna har först tillfrågats om de är villiga att ställa upp och svara på frågor genom ett inledande e-postmeddelande. Vi har valt att låta respondenterna förbli anonyma och kommer därför endast kortfattat beskriva dem och dess bakgrund.

Vår första respondent utgörs av en svensk revisor vid KPMG i Shanghai i Kina. Han är en man med lång erfarenhet från både svensk och internationell redovisning. Nu arbetar han i Shanghai och kan därmed studera och tolka problemen med den kinesiska redovisningsprofessionen utifrån ett objektiva perspektiv. Detta samtidigt som han har möjligheten att få en bra insyn i det kinesiska redovisningssystemet då han arbetar i det dagligen.

Vår andra respondent är en professor på University of International Business and Economics i Beijing. Mannen är född och uppvuxen i Kina. Han är mycket kunnig inom området och kan därmed ge oss en bra bild av hur den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför i samband med introducering av internationella redovisningsstandarder i Kina.

Vår tredje respondent är en kinesisk man som arbetar vid den franska ambassaden i Beijing med stor kunskap och intresse för den kinesiska kulturen. Vi har valt att ha honom som respondent för att skapa en tillförlitlig kulturell källa för att kunna säkerställa ett korrekt kulturellt perspektiv och bedöma användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner. Därav var det av stor vikt att denna person är av kinesisk nationalitet och är bosatt i landet. Denna person är berest vilket vi anser vara positivt för att då kunna se den kinesiska kulturen objektivt.

Ett problem i studien har varit att få tillgång till bra intervjupersoner i Kina. Detta medför att vi inte har en konsekvent grupp av personer med liknande bakgrund. Detta är vi medvetna om och har istället fokuserat på att få en större bredd på bakomliggande erfarenheter hos våra respondenter. Något som kan ge olika vinklingar på problemen och de kan därmed betona olika saker, detta är vi också medvetna om vid analysen. För att försöka rätta upp dessa problem så har vi sökt efter aktuella uttalanden från personer väl insatta i den kinesiska redovisningsprofessionen för att styrka våra uppgifter.

2.4 Validitet och Reliabilitet

Oavsett vilket angreppssätt som väljs i en uppsats måste arbetet med uppsatsen utgå från att undersökningen är valid och reliabel. Reliabilitet innebär att undersökningen skall vara tillförlitlig och trovärdig. En undersökning har hög reliabilitet om undersökningen kan göras om en gång till med liknade villkor och får samma resultat som första gången. (Bryman, 2002) Då denna uppsats bygger på en kvalitativ ansats får den som följd också en stor del subjektiv tolkning, vilket kan leda till att reliabiliteten skadas. Det som stärker reliabiliteten i vår undersökning är likheten i respondenternas svar men också att resultaten i vår undersökning stämmer väl mot annan teori och empiri som finns inom området. Detta stärker uppsatsen giltighet men säger inget om sanningsgraden i uppsatsen.

Validitet åsyftar att empirin är giltig och relevant, dessa kan i sin tur delas upp i två komponenter, nämligen intern och extern giltighet. Intern giltighet och relevans innebär att det verkligen mäter det som är sagt ska mätas. Extern giltighet och relevans handlar om att mäta rätt område och om huruvida resultatet kan föras över till ett annat område. (Jacobsen, 2002)

Den interna validiteten har stärkt genom att frågorna i största möjlighet har utformats för att stämma överens med studiens syfte och de har även kopplats till teorin. Frågorna har varit av öppen karaktär för att respondenternas olika åsikter i olika situationer skulle komma fram. Den externa validiteten har stärkts i denna studie genom att personer som är oberoende av varandra har

intervjuats, detta har medfört att frågorna tolkats utifrån olika personers synvinklar.

2.5 Källkritik

Studiens primära källor utgörs av de respondenter som intervjuats i studien. De svar som erhållits från dessa källor kräver ett kritiskt förhållningssätt, eftersom svaren troligen präglas av respondenternas egna subjektiva åsikter. Misstolkningar av svar och översättning kan ske, vilket dock har försökts undvikas så långt det är möjligt, vilket vi har diskuterat tidigare. Dessutom måste läsaren vara medveten om att det är vår tolkning av respondenternas svar som framkommer i studien.

Det är viktigt att kartlägga vilken slags källa som använts, då tolkning av information skett. De sekundära källor vi har använt oss av består av litteratur, publicerade artiklar och information hämtad från olika elektroniska källor. Källorna beskriver i stort sett likartade företeelser och begrepp. Att många författare skriver på samma sätt behöver inte betyda att det är sann information men det tyder ändå på att det är vedertagen information. Vid bedömning av de sekundära källorna bör det uppmärksammas hur aktuell informationen är så att den inte är allt för ålderdomlig. Det är även viktigt att beakta vem som författat skriften för att undvika att information är vinklad av olika anledningar. Då Kina är ett land under förändring blir tidsaspekten extra viktig vid källkritiken eftersom data snabbt kan bli inaktuell. På grund av den begränsade tillgängligheten på helt aktuell data så har vi tvingats använda oss av sekundär data som inte är helt aktuell men vi har haft detta problem i åtanke vid användandet.

Gällande information hämtad från Internet bör den betraktas extra källkritisk då allt som publiceras på nätet inte är tillförlitligt. Det finns dock en medvetenhet om begränsningen på materialet från Internet, varför dessa har använts med försiktighet och i begränsad omfattning. Det material vi använt oss av från Internet kommer från välkända sidor, såsom exempelvis iasplus och olika sidor från myndigheter, vilka får antas ha trovärdigt material på sina hemsidor. Från Internet har vi även hämtat aktuella uttalanden om vårt problem och den kinesiska redovisningsprofessionen, som gjorts av insatta personer. Detta har vi gjort för att skapa ökad tillförlitlighet i vår studie. Vi har varit noga med att hämta dessa uttalanden från sidor som vi antar är av trovärdig karaktär.

Båda författarna av uppsatsen befinner sig i Sverige och utan möjlighet att resa till Kina. Det innebär att vi inte kan studera vårt problem på plats, därav blir vi genast något begränsade. Likväl att vi inte behärskar kinesiska och därmed inte heller kan ta del av litteratur som enbart finns på kinesiska. Dessa aspekter blir

betydelsefulla för vår studie och det är av vikt vid värdering av det slutgiltiga resultatet.

2.6 Begreppsgeneralisering och definitioner

För att skapa en ökad förståelse så kommer vi här att redogöra för den begreppsgeneralisering som görs i uppsatsen och definitioner av begrepp som är betydelsefulla för uppsatsens syfte.

2.6.1 Begreppsgeneralisering

Vi vår uppsats använder vi vissa begrepp synonymt. Nedan redogörs för dessa begrepp.

- De båda begreppen ”professionen” och ”redovisningsprofessionen” används synonymt och definitionen av detta begrepp finns i avsnitt 2.6.2 nedan.
- De båda begreppen ”reform” och ”ekonomisk reform” används synonymt och avser den ekonomiska reform som Kina genomgått under landets historia.
- Begreppen ”internationella standarder”, ”internationella redovisningsstandarder” samt ”IAS/IFRS” används synonymt och med dessa begrepp avses de redovisningsstandarder som ges ut av IASB.
- Då vi använder begreppet ”CPA” avses kinesiska auktoriserade revisorer.
- Begreppen harmonisering, implementering, internationalisering och introducering är begrepp som används i uppsatsen och som i princip har samma innebörd i vår uppsats.

2.6.2 Definitioner

Kultur är ett nyckelord för vår uppsats och är av stor vikt att definiera då det är ett komplext begrepp vars innebörd kan skilja sig åt för olika personer. För att definiera *kultur* använder vi Hofstedes definition; (Hofstede, 1994, s 260) ”*den kollektiva programmeringen av ett sinne som skiljer medlemmarna i en grupp av människor från en annan*”

Med begreppet *kinesiska redovisningsprofessionen* ämnar vi redovisare och revisorer som arbetar på Kinas redovisnings och revisionsbolag. Dessa arbetar dagligen med redovisning och revision och är på så vis involverade i Kinas

internationalisering inom redovisningen. En samhörighet bildas inom professionen utifrån gemensam utbildning, standarder och reglering.

Framgångsrik implementering av IAS/IFRS definieras av att det är en utveckling av högkvalitativa standarder. En framgångsrik implementering av internationella standarder kräver agerande från både nationell och internationell nivå. På nationell nivå är det viktigt att stat, reglering och standardsättare prioriterar internationell sammanstrålning av redovisningen. På internationell nivå är det av vikt att standardsättare etablerar processer som tar in nationella aspekter så att det främjar en utveckling av högkvalitativa standarder som är globalt accepterade. (Wong, 2004)

2.7 Sammanfattning metod

Efter att vi funnit den kunskapslucka vi valt att studera valde vi vårt tillvägagångssätt. För att nå upp till uppsatsens syfte har vi använt oss av en kvalitativ metod där vi med hjälp av tre respondenter samlat in information som ligger till grund för vår analys. Studiens ansats är abduktivt för att vi ska kunna ha möjlighet att växla mellan teori och empiri. Vårt mål med studien är att beskriva och analysera huruvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför i samband med introduceringen av internationella standarder, vi har därmed valt ett deskriptivt synsätt. Vi har även som avsikt att tolka och förstå och har i och med detta valt ett hermeneutiskt synsätt.

Vår studie grundar sig på två klassiska kulturteorier, Hofstede och Gray, samt två grundläggande delar i den kinesiska kulturen, konfucianism och guanxi. Vi har samlat in data genom intervjuer, litteratur- och artiklar sökningar samt på Internet. Dessa data har därefter behandlats kritiskt likväl som de teorier vi har valt att använda oss utav. Denna kritiska granskning ligger till grund för det som vi har som en andra del i vårt syfte. Nämligen att analysera användbarheten av Hofstedes resultat i studier av den kinesiska kulturen idag.

I näst kommande kapitel ämnar vi att ge läsaren en större förståelse för den internationella redovisningen och de problem som kan uppstå vid en introducering av internationella standarder.

3. Internationell redovisning

I detta kapitel kommer vi att beskriva utvecklingen samt de grundläggande kännetecken i den internationella redovisningen. Vi kommer även att presentera de institutioner som verkar internationellt. Vi avslutar kapitlet med att redogöra för de problem som uppstår vid införande av internationella standarder.

3.1 Utveckling av den internationella redovisningen

Utvecklingen idag inom redovisningen går åt att bli alltmer internationellt harmoniserad över hela världen. Hög kvalitet på standarder för redovisning, revision och etik skapar ett förtroende hos investerare både när det gäller finansiell och icke-finansiell information. Ett sådant förtroende spelar en betydelsefull roll och bidrar till ett lands ekonomiska tillväxt och finansiella stabilitet. (Wong, 2004)

Den internationella redovisningen har länge präglats av stora skillnader, dels genom olika redovisningstraditioner men också på grund av skillnader mellan olika länder genom olika kulturella bakgrunder, olika politiska system etcetera. Under slutet av 1990-talet accelererade arbetet med den internationella harmoniseringen av redovisningsstandarder främst genom att den globala kapitalmarknaden växte fram och skapade nya behov.

Det finns många fördelar med att ha ett globalt jämförbart redovisningssystem. Ett sådant skapar större jämförbarhet av finansiell information för investerare och ett större incitament för investerare att placera kapital även utanför nationsgränserna. Ett globalt jämförbart redovisningssystem ger en lägre kapitalkostnad och mer effektiv resursallokering samt en högre ekonomisk tillväxt. (Wong, 2004) IAS/IFRS underlättar också arbetet för internationella revisionsbyråer och för multinationella företag.

Det finns dock nackdelar med IAS/IFRS. En nackdel är att implementeringsprocessen och den initiala användningen av IAS/IFRS inte går smärtfritt, implementeringen av IAS/IFRS är en teknisk fråga. IAS/IFRS kan också öka skillnaderna mellan små och stora företag, vilket i sin tur leder till att neutraliteten i skattehänseende försvinner. Ytterligare en synpunkt kan vara att globala standarder förhindrar experimentering och utveckling av bättre redovisningsprinciper. (Artsberg, 2003)

Behovet av en global harmonisering av redovisningen har gjort att lagstiftare och normbildare i 30 års tid har strävat efter att reducera skillnaderna. Ett viktigt och avgörande steg togs då IASC omstrukturerades och istället blev IASB 2001. Denna omstrukturering var ett krav från USA:s sida för att de skulle stödja den globala harmoniseringsprocessen. 2002 tillkännagavs en överenskommelse mellan FASB:s och IASB:s om fortsatt samarbete för att konvergens skall uppstå mellan deras redovisningsstandarder.

Den första internationella standarden IAS 1 publicerades för cirka 30 år sedan, 1974 av IASC. Under de senaste åren har IASB:s redovisningsstandarder fått stort genomslag och EU-kommissionens förslag att samtliga börsnoterade företag inom EU ska upprätta sina koncernredovisningar i enlighet med IFRS från och med 1 januari 2005 har gjort IAS-standarderna ännu mer betydelsefulla. 2002 bestod skaran av länder som antingen kräver eller accepterar IFRS för finansiella rapporter 2005 till 90 länder. Komplet IFRS redovisning kräver jämförelseperioder, vilket innebär att de företag som ska redovisa i enlighet med IFRS 2005 behöver balansräkningar från åtminstone 2003 och i vissa fall krävs ytterligare år. I dagsläget finns IAS 1-41 och IFRS 1-7. (IASPlus)

3.2 Internationella redovisningsinstitutioner

I avsnitten nedan kommer en redogörelse över några av de institutioner som verkar på den globala marknaden, detta görs för den grundläggande förståelsen av den globala harmoniseringen av redovisningsstandarder. Det är framförallt två organ som har dominerande inflytande på den internationella redovisningen, nämligen IASB och FASB. Det är två olika krafter som är inblandade vid harmoniseringen av redovisningen. Den ena typen är *de facto* eller också kallad materiell harmonisering, vilken innebär att globala aktörer strävar efter att tillämpa redovisningsprinciper som kommer att förbättra kommunikationen med användare i andra länder. Den andra typen är *de jure* eller formell harmonisering som är den institutionella strävan att redovisningen harmoniseras internationellt, vilket sker genom utvecklandet av gemensamma redovisningsprinciper och rapporteringsstandarder. (Canibano & Mora, 2000)

3.2.1 International Accounting Standards Board (IASB)

International Accounting Standards Board (IASB) är den normbildare som dominerar internationellt sett. IASB är ett oberoende internationellt organ, vilket arbetar efter målsättningen att utforma enhetliga, globala redovisningsstandarder. IASB finansieras genom bidrag från sina medlemmar,

vilka består av privata företag och organisationer. IASB strävar efter att minska skillnaderna genom en harmonisering av de bestämmelser, redovisningsstandarder och metoder som hänger samman med upprättandet av finansiella rapporter. Reglerna IASB utformar skall vara i generella ordalag och IASB kräver transparens och jämförbarhet i de finansiella rapporterna från de bolag som skall tillämpa deras regler. IASB bildades 1973 men då under namnet International Accounting Standards Committee (IASC). Namnbytet skedde 2001 efter en omfattande omstruktureringsprocess. IASB:s arbete grundar sig på något som benämns "core standards", vilket är ett grundläggande ramverk för hur redovisningen bör utformas. Ramverket i sin tur grundar sig på en överenskommelse mellan IASC och IOSCO (organ för kapitalmarknader och tillsynsmyndigheter). IASC:s ramverk fastställdes 1989 och av IASB 2001 och beskrivs i Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements och det fungerar inte som en regel utan istället skall ramverket vara vägledande i arbetet med att utforma nya standarder. (IASB:s hemsida)

Ramverkets syfte är att vägleda IASB:s styrelse vid framtida utformning av IFRS:er och vid omarbetning av tidigare IFRS:er. Ramverket fungerar också som vägledare vid utformning av nationella redovisningsstandarder, dessutom fungerar det som vägledare för de företag som skall upprätta sina finansiella rapporter i enlighet med IAS/IFRS. Ramverket fungerar även som vägledning för frågor som uppkommer men som ännu inte behandlas i någon IAS/IFRS. Syftet är att uppnå lösningar som är enhetliga för likvärdiga problem. Ramverket fungerar också som vägledning för användare vid tolkning av informationen i finansiella rapporter samt det ger även information om tankarna bakom innehållet i IAS/IFRS. (FAR:s samlingsvolym, 2005)

IASB är dock inte den enda inflytelserika organisationen inom den internationella redovisningen. Financial Accounting Standards Board (FASB) som är en amerikansk privat organisation har också stor betydelse inom redovisningsområdet. IASB:s samt även andra länders ramverk bygger på FASB:s ramverk. FASB är en inflytelserik amerikansk normbildare. FASB:s regelverk heter Financial Accounting Standards (FAS) och är väldigt detaljerat och utgör grunden för US GAAP. (Nilsson, 2002)

De standarder som ges ut av IASB kallas för International Accounting Standards (IAS) och dessa har fått stort genomslag internationellt. Numera benämns IASB:s standarder för International Financial Reporting Standards (IFRS) och de består av de tidigare utgivna IAS med en del omarbetningar plus av helt nya standarder. Enligt EU-kommissionens förslag skall alla noterade bolag inom EU upprätta sina koncernredovisningar i enlighet med IFRS 2005. (IASB:s hemsida)

3.2.2 International Federation of Accountants (IFAC)

International Federation of Accountants (IFAC) är en organisation för revisorssammanslutningar över hela världen. Deras normgivning är bred och behandlar sex huvudområden; revision, etik, utbildning, informationsteknik samt extern och intern redovisning. De standarder som IFAC ger ut kallas International Standards on Auditing (ISA) och International Auditing Practice Statements (IAPS) vilka båda är standarder inom revisionsområdet. IFAC har över 160 medlemsorganisationer, vilka i sin tur representerar 2,5 miljoner revisorer från 120 länder. Medlemmarna deltar i IFAC:s ”Member Bodies Compliance Program” och visar på så vis sitt engagemang för att utveckla standarder av hög kvalitet för världens revisorer. (IFAC:s hemsida)

IFAC arbetar i allmänhetens intresse för att stärka revisionsprofessionen över hela världen och de medverkar i utvecklandet till starka internationella ekonomier genom att inrätta och stödja framtagandet av professionella revisionsstandarder med hög kvalitet. De vill också främja den internationella konvergensen av standarderna och de gör uttalanden då professionell expertis erfordras. (IFAC:s hemsida)

The International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) är en av IFAC:s kommittéer och verkar som en oberoende standardsättare i samband med utvecklandet av internationella revisionsstandarder. IAASB har till uppgift att komma med förslag till nya internationella revisions- och granskningsstandarder. (IASPlus)

Redovisning och revision är i många fall sammanlänkade. Vi har i vår uppsats fokuserat på de problem som uppstår i samband med införandet av internationella redovisningsstandarder. Det torde uppstå samma eller liknade problem även vid införandet av internationella standarder för revision. Professionen i olika länder är de som utför det praktiska arbetet och användandet av IAS/IFRS. Det är därför viktigt att professionen i hela världen innehar den kompetens som krävs och att de gör ett oberoende, etiskt och tillförlitligt arbete. Vid brister hos professionen uppstår svårigheter med att klara de problem som uppstår vid introduceringen av internationella standarder. Vi har valt att nämna arbetet med revisionsstandarder och IFAC då utvecklandet inom de båda områdena i slutänden är sammanlänkat. Men vi har fortsättningsvis valt att fokusera på harmoniseringen av redovisningsstandarder.

3.3 Problem vid internationell standardisering

I en utveckling mot en standardiserad internationell redovisning förekommer det vissa hinder och problem som måste bearbetas innan en framgångsrik

implementering¹ kan påvisas. För att nå upp till de fördelar som eftersträvas med internationell standardisering så måste det skapas bättre sammanstrålning av nationers olika redovisningssystem. IFAC och Peter Wong har sammanställt en rapport (2004) som behandlar dessa utmaningar och de presenteras nedan.

3.3.1 Nationella skillnader

På grund av olikartade redovisningstraditioner världen över så har det skapat stora skillnader mellan nationers redovisningssystem. Detta anses vara det största hindret mot en internationell homogen redovisning (Nobes & Parker, 2004). Ytterligare ett problem är nationalism som skapar motstånd mot förändringar av de nationella traditionerna. Redovisningssystemet är ofta bildat utifrån gamla traditioner och såsom kultur är dessa svåra att förändra.

För att nå en internationell samstämmighet är det av största vikt att alla nationer förstår fördelarna med detta och varför det är viktigt. Denna förståelse är inte självklar i alla länder enligt Wong (2004).

3.3.2 Översättning av internationella standarder

IAS/IFRS är utvecklat och skrivet på engelska vilket skapar stora problem när standarder ska översättas till världens övriga språk. Ett problem är att standarderna är skrivna med en avancerad engelska och ofta med engelskans långa meningar. Det har av denna anledning framkommit önskemål om att standarderna ska skrivas med en enklare engelska för att underlätta översättningen. Ytterligare problem är att terminologin inte används konsekvent, då vissa termer används för att beskriva olika ting. Detta kan skapa stor förvirring och risk för missförstånd och misstolkningar vid översättning till andra språk. Annat problem är att det är svårt att översätta alla termer då vissa inte finns på andra språk. Likväl har engelskan många nyansskillnader i språket vilket saknas i andra, detta är något som kan bero på olika kulturella olikheter och influenser. Dessa språkproblem ger upphov till en långsam översättning vilket skapar ytterligare problem då IAS/IFRS är under ständig förändring. Detta kan i sin tur leda till att översättningar som används i icke-engelsktalande länder inte alltid är helt aktuella. För att skapa en korrekt implementering och tillämpning av IAS/IFRS så är det viktigt att texterna blir översatta inom en rimlig tidsrymd. (Wong, 2004)

¹ Definition finns på s 19.

3.3.3 Komplexitet och förändringar av internationella standarder

IAS/IFRS har blivit utsatt för frekventa förändringar som ofta varit av både omfattande och komplex karaktär. Dessa ändringar har bestått av antingen införande av nya standarder eller revidering av redan existerande. Detta problem skapar hinder för länder att införa IAS/IFRS utifrån flera aspekter. Dels ur kostnadssynpunkt då det blir kostsamt att anpassa sig till nya förhållanden, speciellt då det krävs att det görs inom en snar framtid. I vissa länder är redovisningen reglerad enligt lag och det är både en kostsam och tidskrävande process att ändra i lagstiftningen i takt med förändringarna av IAS/IFRS. Problematiken ligger i att standarderna har behov av att ligga väl i fas med de förändringar som sker på marknaden samtidigt som sådana ofta komplexa förändringar tar tid och kostar pengar att genomföra. (Wong, 2004)

3.3.4 Komplexitet och kostnad för mindre och icke-listade företag

Det finns som tidigare nämnt många fördelar med att ha ett homogent redovisningssystem men samtidigt så är det inte alla företag som tjänar på en sådan utveckling. Det är främst stora företag som är börsnoterade och företag som gör affärer över nationsgränserna som har fördel av IAS/IFRS. Mindre och icke-listade företag har betydligt färre incitament att införa IAS/IFRS. Dessa kommer kanske aldrig i kontakt med andra än det nationella redovisningssystemet och har därmed inte något behov av förändring. Det innebär att IAS/IFRS kan uppfattas som ett komplext och krångligt system för mindre företag (Nobes & Parker, 2004).

3.3.5 Större krav på redovisningsprofessionen

Redovisningstraditionerna runt om i världen skiljer sig åt och det innebär att varje lands redovisningsprofession har olika roller. IAS/IFRS är utvecklat i den anglosaxiska kulturen vilket har inneburit ett principiellt system där redovisningsprofessionen har haft en betydelsefull roll. Denna har inneburit att tolka varje enskilt fall utifrån situationen då detta system sätter substans före form (Nobes & Parker, 2004). I länder utan denna tradition som istället har en redovisning baserat på ett väl reglerat system har en betydligt svagare profession. Då de internationella standarderna utgår från den anglosaxiska traditionen så ställer det stora krav på nationers redovisningsprofession som ska införa dessa standarder.

3.4 Sammanfattning internationell redovisning

Under slutet av 1990-talet accelererade arbetet med den internationella harmoniseringen av redovisning främst genom att den globala kapitalmarknaden växte fram och skapade nya behov. Det är framförallt två organ som har dominerande inflytande på den internationella redovisningen, nämligen IASB och FASB. IASB är ett oberoende internationellt organ, vilket arbetar efter målsättningen att utforma enhetliga, globala redovisningsstandarder. De standarder som ges ut av IASB kallas för IAS på senare tid benämns de istället IFRS och de består av de tidigare utgivna IAS med en del omarbetningar plus av en del helt nya standarder. IFAC är en organisation för revisorssammanslutningar över hela världen. Deras normgivning behandlar sex huvudområden; revision, etik, utbildning, informationsteknik samt extern och intern redovisning. IFAC har över 160 medlemsorganisationer, vilka i sin tur representerar 2,5 miljoner revisorer från 120 länder.

I en utveckling mot en standardiserad internationell redovisning förekommer det vissa hinder och problem som måste bearbetas innan en framgångsrik implementering kan påvisas. Det största hindret anses vara de nationella skillnader i redovisningssystem som finns mellan länders olika redovisningstraditioner. Redovisningssystemet är ofta bildat från gamla traditioner och såsom kultur är dessa svåra att förändra. Dessutom är IAS/IFRS utvecklat och skrivet på engelska vilket skapar stora problem när standarderna ska översättas till världens övriga språk. Ytterligare problem är att standarderna är skrivna med en avancerad engelska och ofta med engelskans långa meningar. Dessutom har IAS/IFRS blivit utsatta för frekventa förändringar som ofta varit av både omfattande och komplex karaktär, vilket ytterligare ställer till problem för medlemsländerna. Andra problem är komplexitet och kostnad för mindre och icke-listade företag samt att IAS/IFRS ställer större krav på redovisningsprofessionen runt om i världen. Dessa problem kommer att utvecklas och appliceras på de förhållanden som råder i den kinesiska redovisningen i nästkommande kapitel. Likväl som hur de bidrar till problem för den kinesiska professionen vid införande av internationella standarder.

4. Kinesisk redovisning

I följande kapitel kommer redovisningens utveckling i Kina att presenteras och hur denna går mot ett införande av IAS/IFRS. Därefter beskrivs den kinesiska redovisningsprofessionen. De generella problem som presenterades i föregående kapitel kommer att appliceras på den kinesiska redovisningsprofessionen utefter deras specifika förhållanden. Syftet med kapitlet är att ge en bakgrund till såväl problemen som den kommande analysen i uppsatsen.

4.1 Redovisningens utveckling i Kina

Kinesisk redovisning och revision har en lång historia. Under Western Zhou Dynastin, 1100 – 771 före Kristus, hade Kina som störst framgång då deras redovisningssystem var mer avancerat än övriga världens system. Redovisningen i Kina kom efter Western Zhou dynastin och efter många århundraden av ett odemokratiskt samhälle att utvecklas långsamt. (Wei & Aiken, 2003)

Under Kinas långa historia har vetenskapsmän och administratörer i Kina ansett redovisningsmetodik som en icke-professionell aktivitet. Denna syn kan länkas samman med Kinas ekonomi och sociala mönster. Kina har varit ett jordbruksland i över fyra tusen år och därför har det inte ansetts nödvändigt med ett komplext redovisningssystem. Det senaste århundradet har Kina öppnat sina dörrar mot omvärlden två gånger. Första gången var under Opiumkriget 1840, vilket tvingade Kina att öppna dörren för västerländska kommersiella intressen. Efter kriget kom västerländska affärsmän till Kina och öppnade fabriker, handelsföretag och banker. Genom olika överenskommelser fick de också kontroll över tullar, järnvägar, post och andra statliga myndigheter. De var dessa utländska ägda verksamheter som var de första att använda sig av västerländsk dubbelbokföring. (Chen, 1998)

Utvecklingen av Kinas redovisningshistoria delas upp i fyra faser av Hilmy (1999): den första fasen "Mao Tse-Tung's initial society" runt 1949 till mitten av 1960-talet, den andra fasen "The Post-Revisionist era och the Counter Revolution" från mitten av 1960-talet till början av 1980-talet, den tredje fasen "Opening up Chinese economy to outsiders" från början av 1980-talet till runt 1992 och den sista fasen "Microeconomics Liberalization of State Enterprises" 1992 fram till idag.

4.1.1 Första fasen 1949 – 1960 "Mao Tse-Tung's initial society"

I första fasen karakteriseras redovisningen i Kina av att vara en spegelbild av det sovjetiska redovisningssystemet. Det var efter andra världskriget som Kinas ekonomiska struktur kom att influeras av Sovjetunionen och deras planekonomi. Alla företag var statligt ägda och det saknades en öppen marknad. Fokus låg på central kontroll samt planekonomi och redovisningen fungerade endast som verktyg för att uppfylla "planens" mål oberoende av kostnaderna. I slutet av denna period, startades ett antal olika politiska motståndsrörelser, vilka uttalande sitt missnöje mot den väg och/eller den riktning den kinesiska ekonomin utvecklades i. Detta missnöje ledde till modifikationer och gradvis dämpning av kontrollen av redovisningssystemet. (Himly, 1999)

4.1.2 Andra fasen 1960 – 1980 "The Post-Revisionist Era and the Counter Revolution"

Under 1960-talet försökte kinesiska akademiker och praktiker göra ett specifikt kinesiskt redovisningssystem genom att tillverka nya bokföringsmetoder. De gjorde om västerländsk bokföring för att passa traditionell kinesisk bokföring. (Aiken & Wei, 1998)

I början av denna fas offentliggjordes ett antal olika "*Uniform Accounting Systems and Regulations*". Förvirringen i den kinesiska ekonomin fortsatte och ett antal olika ekonomiska rörelser startades i Kulturrevolutionen (1966-1976) i ett försök med att införa förändringar exempelvis "self-reliance independence". Syftet med "self-reliance" kampanjen var att uppmuntra inhemsk produktion och att inte lita på import. (Hilmy, 1999) Kinas ekonomiska reform startade på 1970-talet och under slutet av 1970-talet öppnade Kina åter sina dörrar mot omvärlden. Övergången mot en öppen marknad krävde dock en total förändring av det kinesiska redovisningssystemet. Från ett system som baserades på planekonomi till ett system som lämpade sig för en marknadsekonomi och i harmoni med internationell accepterad praxis. Som ett resultat av denna förändring fick debet-kredit metoden slutligen sitt fullständiga erkännande. De ekonomiska reformerna under 70-talet medförde att statens roll i Kina förändrades, från att direkt leda och äga verksamheter till att istället indirekt vägleda företag. (Chen, 1998)

4.1.3 Tredje fasen 1980 – 1992 “Opening up Chinese economy to outsiders”

På 1980-talet blev utländska varor tillgängliga i Kina. Behoven av att modernisera ekonomin och påtryckningar förde utvecklingen mot en ekonomi med öppna dörrar. Kinas tidigare stängda ekonomi utan import och export utvecklades till en av världens viktigaste handelsnationer. Förändringarna medförde således att Kinas redovisningsmiljö drastiskt förändrades. (Hilmy, 1999)

Arbetet med att utveckla redovisningsstandarder startade under 1988. Den första standarden ”*the Basic Accounting Standard*” liknade IASC's referensram och FASB konceptuella referensram i vissa delar. Syftet med denna första standard var att använda den som underlag för framtida fortsatta utveckling av standarder. Kina förstod vikten av att inledningsvis bestämma grundläggande redovisningsbegrepp och kvalitativa egenskaper. Utvecklandet av dessa första redovisningsstandarder stötte på många hinder och det blev tydligt att det inte skulle bli en enkel väg fram till att nå internationella standarder inom redovisningen. Ett problem var att redovisare i Kina inte hade tillräcklig förståelse för den teoretiska bakgrunden som referensramarna bygger på. Detta visade återigen ett behov av en förbättrad utbildning. Ytterligare ett problem var att det inte fanns en förståelse för varför det var nödvändigt att förändra den existerande redovisningen. Det var många som inte förstod varför det gamla redovisningssystemet inte kunde tillgodose behoven av finansiell information även i en marknadsekonomi. (Tang, 2000)

4.1.4 Fjärde fasen 1992 – idag “Microeconomics Liberalization of State Enterprises”

De första redovisningsstandarderna började utvecklas 1988 men offentliggjordes av Ministry of Finance (MOF) först 1992 under namnet Accounting Standard for Business Enterprises (ASBE) och kom att medföra den största förändringen i Kinas redovisningshistoria. De trädde i kraft 1993 och var ett första steg mot att harmonisera den kinesiska redovisningen med internationella trender. Dessa standarder medförde att dubbelbokföring med debet och kredit började gälla. (Lin & Chan, 2000) ASBE's referensram omfattar alla företag i Kina och den säger att alla företag skall använda sig av debet-kredit metoden. Ett problem uppstod eftersom ASBE hade som mål att nå ut till tre grupper av intressenter nämligen staten, investerare och borgenärer. Problemen uppstod eftersom ASBE tillämpade referensramar utformade för IASC och FASB och dessa har endast en huvudsaklig intressent och det är aktieägarna. (Tang, 2000)

Då det i Kina fanns en låg trovärdighet till redovisning efter många uppmärksammade fall av ekonomiskbrottslighet ansågs trovärdighet vara det primära målet för den framtida redovisningen. Här uppkom ytterligare ett hinder då det gjordes försök att använda sig av referensramar från den internationella redovisningen, vilka har relevans som primärt mål. Detta visar sig genom att det tas ställning till det specifika fallet i sitt sammanhang och det är en rättvisande bild som framhävs. (Tang, 2000)

ASBE har med tiden vidareutvecklats och 2001 lanserades en ny upplaga som fick namnet ”*The Enterprise Accounting System*”. (Zezhong, et al, 2004) Framtagandet av dessa standarder visar på en vilja att förbättra kvaliteten och även standarden på legitimerade revisorer med utgångspunkt att harmonisera Kinas standarder med internationell praxis. (Lin & Chan, 2000) Det nya regelverket skapades för att undgå de problem som fanns med ASBE. ”*The Enterprise Accounting System*” var ämnat att tillämpas på alla branscher och företag och med målet att skapa enhetlighet och en jämförbarhet av finansiellinformation. Skillnaden mot den äldre upplagan var ökad betoning på försiktighetsprincipen, ny redovisningsprincip angående substans över form samt minskad statlig fokusering, då staten inte längre är sedd som den viktigaste användaren av finansiell information. (Zezhong, et al, 2004)

4.2 Kinesiska institutioner

Här kommer vi kortfattat att presentera de viktigaste institutioner som idag gäller för redovisningen i Kina. Det gör vi för att ge en ökad förståelse om hur dagens system i Kina är uppbyggt och vilka institutioner som verkar där.

Ministry of Finance (MOF)

MOF är statligt styrt och är ansvariga för att utveckla och implementera redovisningsstandarder och riktlinjer för redovisningen i Kina. De har även som uppgift att övervaka och guida redovisningsprofessionen samt godkänna redovisningsstandarder.

China Accounting Standards Committee (CASC)

Organisationen fungerar som rådgivare för MOF vid utvecklandet av redovisningsstandarder. CASC bildades 1998 och består av sju medlemmar med olika bakgrund. De sju medlemmarna är experter från den offentliga sektorn, akademiker och övriga redovisningsexperter. (CASC:s hemsida)

The Chinese Institute of Certified Public Accountants (CICPA)

CICPA bildades i november 1988 och är en av världens största redovisningsinstitutioner. Det är en oberoende organisation men de verkar under uppsyn av statliga MOF. CICPA har bland annat ansvar för att organisera examinationer för auktoriserade revisorer, organisera utbildning för dessa samt övervaka och

undersöka tillämpningen av CPA standarder och regler. Deras arbete syftar till att etablera en professionell profession genom att skapa en profession som är oberoende och som innehar höga professionella etiska synpunkter och att de därmed inte gör oriktiga revisioner. Deras mål är att ständigt utveckla och förbättra professionen. Som ett viktigt led i utvecklingen blev CICPA medlemmar i IFAC 1997. (CICPA:s hemsida)

State Audit Administration (SAA)

SAA koncentrerar sig på redovisning och revision av statligt ägda företag. Den kinesiska företagsbilden är fortfarande starkt färgad av de statligt ägda företagen så detta är därmed en viktig del i den kinesiska redovisningen. (Zezhong, et al, 2004)

4.3 Redovisning i Kina idag och dess utveckling mot IAS/IFRS

De redovisningsstandarder som idag finns i Kina kallas Chinese Accounting Standards (CAS) och ges ut av MOF. Vid konstruktionen av redovisningsstandarder i Kina arbetar numera MOF utifrån IAS/IFRS. Så här långt i utvecklingen krävs dock fortfarande modifikationer av IFRS för att passa kinesiska lagar och andra praktiska förhållanden. (IAS Plus) Det är bland annat Kinas skattesystem som medför skillnader i systemen. Mr Wang Jun (2005) har uttalat sig om att skapa ett internationellt redovisningssystem inte nödvändigtvis handlar om att ge total liknelse mellan länder utan om en internationell standardisering inte passar Kina bör en lämplig lösning baseras enligt förhållandena i Kina.

Kina har sedan 1990-talets början gjort stora framsteg med att utveckla de kinesiska redovisningsstandarderna (CAS) och att därmed även närma sig de internationella standarderna. Fortsatt utveckling kvarstår, vilket medför att ytterligare harmonisering med IAS/IFRS kommer att ske. (IAS Plus)

IASB:s Chairman Sir David Tweedie har uttalat sig om Kinas process mot IFRS:

"I am impressed by China's commitment to adopting internationally accepted approaches to accounting, and the CASC's progress in space of one year is remarkable. I am confident that China's convergence effort will pay enormous dividends for the growth and development of China's capital markets in years ahead." (Press Release IASB, 2005)

Kina är för internationell harmonisering inom redovisning, men Kinas speciella bakgrund, förhållanden och historia gör att processen tar tid. (IAS Plus) Kina förväntas inte att helt och hållet öppna upp sin redovisningssektor för

internationella förhållanden innan den har utvecklats till den grad att de kan klara sig själva och ta en plats i den internationella konkurrensen. (Islam & Kantor, 2005)

Den kinesiska regeringen närmar sig internationella standarder främst för att möta de externa kraven på en öppen marknad och framtagande av standarder i likhet med IAS/IFRS. Kina behåller dock ett enhetligt redovisningssystem parallellt för att behålla en detaljerad regleringskontroll. Kina har en tradition av att använda sig av ett enhetligt redovisningssystem och har därför valt att komplettera detta med IAS/IFRS istället för att ersätta det. (Zezhong, et al, 2004)

I processen med att närma sig de internationella standarderna hålls kontinuerligt möte mellan Kina och IASB. Den 6 och 7 september, 2005 möttes Kina, Japan, Korea och IASB för att diskutera den senaste utvecklingen av redovisningsstandarder i de tre länderna, ländernas ställning med hänsyn till deras harmonisering med internationella redovisningsstandarder och de hinder som uppstår samt åtgärdsprogram för dessa hinder. På mötet framkom först och främst att länderna är positiva till den internationella harmoniseringen och att de stödjer IASB arbete med att utforma enhetliga, globala redovisningsstandarder med hög kvalitet. Under harmoniseringsprocessen menar de att harmonisering inte innebär identiska standarder och att utvecklingen av redovisningsstandarder fortlöpande skall utvecklas efter krav från marknaden genom kommunikation mellan nationella standardsättare och IASB. (CASC:s hemsida)

Den 6 och 7 november, 2005 möttes CASC och IASB i Beijing för att diskutera ämnen relaterade till harmoniseringen av Kinas redovisningsstandarder (CAS) och IFRS. Under mötet fastställdes några nyckelståndpunkter mellan organisationerna. Kina statuerade att harmonisering är ett av deras fundamentala mål. IASB bekräftade att harmoniseringen tar tid och att hur harmoniseringen skall gå tillväga är en uppgift för Kina att fastställa. Kina har under 2004 utfärdat 21 stycken Exposure Drafts. CASC arbetar fortlöpande med att slutföra dessa och med att utveckla guider för att underlätta implementeringen. Kina har också börjat med en genomgång av 16 av de idag existerande CAS. Under mötet fastställde även CASC och IASB olika sätt för att underlätta och hjälpa varandra i framtiden. CASC lovade att bistå IASB med forskning och utveckling av rekommendationer för ett antal redovisnings teman, exempelvis verkligt värde värdering. IASB i sin tur lovade att hjälpa Kina med genomgången av Exposure Drafts, aktuella standarder och implementerings vägledningar. (Joint Statement mellan CASC och IASB, 2005)

I Kinas arbete med utvecklandet av redovisningsprofessionen har de även haft möte med IAASB för att diskutera arbetet och utvecklandet av internationella revisionsstandarder. CASC och IAASB gav i december 2005 tillsammans ut ett "Joint Statement" om introduceringen av ISA i Kina. I denna förklarar Kina att Kinas grundläggande plan mot internationella revisionsstandarder är att

förbättra dagens kinesiska revisionsstandarder och att de skall accelerera arbetet med att harmonisera standarderna med ISA. (Joint Statement mellan CASC och IAASB, 2005)

4.4 Kinas redovisningsprofession

Den kinesiska redovisningsprofessionen är mycket yngre och mer oerfaren jämfört med de flesta västländer (Lin & Chan, 2000). Detta är ett problem som har uppmärksammats under utvecklingen av den kinesiska redovisningen mot internationella standarder. Professionen har därmed fått ökad betydelse och uttalanden har gjorts om att en stark redovisningsprofession är avgörande för att lyckas med att skapa trovärdighet inför utländska investerare. (Accountancy, 1997)

4.4.1 Redovisningsprofessionens utveckling

Före reformen och öppnandet av den kinesiska ekonomin i slutet på 70-talet så hade redovisningsprofessionen ingen uppmärksam roll i Kina (Lin & Chan, 2000). Den första certifierade kinesiska revisionsbyrån bildades 1981 vid samma tid som internationella revisionsföretag fick tillåtelse att öppna representationskontor i Kina (China Business Review, 1998).

Viktiga milstolpar i arbetet med utvecklingen av en stark och oberoende kinesisk redovisningsprofession blev bildandet av CICPA 1988 och CPA's lag samt införandet av ASBE år 1993. Dessa visade ett åtagande att Kina skulle öka kraven för legitimering av revisorer och därmed öka kvaliteten på professionen. (Lin & Chan, 2000) Som ytterligare ett steg mot en mer inflytelserik redovisningsprofession blev Kina 1997 medlem i IASC. Medlemskapets innebörd var att underlätta för kinesiska revisorer att förstå internationella standarder och ge dem möjlighet att göra sin röst hörd i IASC (Business Review, 1998).

För att fylla den kunskapslucka som finns har det satsats på universitetsutbildning inom redovisning och träning genom praktik på internationella och nationella revisionsbyråer (China Business Review, 1998). Det finns dock fortfarande ett stort behov av en förbättrad utbildning, speciellt efter det växande antalet redovisningsskandaler. Utbildningsavdelningen på CICPA har utvecklat ett femstegsprogram för att nå upp till målen med att förbättra professionens etik och försäkra en bättre kvalitet. Detta program innefattar ett system med obligatorisk kontinuerlig vidareutbildning. För att förnya legitimering krävs det att ha minst 60 timmar av vidareutbildning per år, där nya regler, standarder, etik etc. betonas. För att göra denna utbildning möjlig

har det satsats mycket pengar på träning. Omkring 157 miljoner amerikanska dollar har satsats på the Beijing och the Shanghai National Academics of Accounting som är två universitet specialiserade på redovisning. Ytterligare mål med detta program är att skapa ökad integration med andra nationella redovisningsinstitutioner för att dra lärdom och erfarenhet samt att försöka öka antalet CPA's för att komma till rätta med den brist på personal som råder inom redovisning idag. (Lipsher, 2002)

I takt med att utbildningen förbättras och kraven för att bli legitimerade ökar så säkerställs kvaliteten på redovisningen. Som ett resultat av dessa ansträngningar så har utvecklingen gått framåt. I slutet av 2004 fanns det över 140 000 individer som uppfyllde CPA kvalifikationerna. (Wang Jun, 2005) Detta kan jämföras med att i november 2001 så var motsvarande siffra endast omkring 56 000 (Lipsher, 2002).

4.4.2 Problem som redovisningsprofessionen ställs inför

I föregående kapitel så beskrevs de generella problem och hinder som uppstår vid en introducering av internationella standarder. Här har vi valt att presentera de specifika problem som drabbar den kinesiska redovisningsprofessionen vid införande av internationella standarder utifrån de unika förhållanden som råder i Kina.

Svag redovisningsprofession

Kina har en annorlunda redovisningstradition jämfört med den anglosaxiska kultur som IAS/IFRS härstammar ifrån. Det skapar problem då den existerande kinesiska redovisningsprofessionen har bristande kunskap och erfarenhet att arbeta efter principiella standarder som innehåller stora möjligheter för tolkningar. Kina saknar den starka redovisningsprofession som krävs för att upprätthålla ett sådant system då de inte haft en tradition som ställer samma krav på professionen. Detta hör samman med det generella internationella problemet med större krav på de nationella redovisningsprofessionerna.

Kina har tradition av att ha ett normgivande regelverk, vilket värderas högt. Det har blivit ett viktigt verktyg och har skapat en bas för revision och beskattning. Det har tillfört en dålig infrastruktur för att implementera standarder. Syftet med ett enhetligt system är att skapa likformighet och består av en kartläggning av redovisningen och beskriver dess användning. På så vis fungerar ett sådant system som en guide till redovisningen och ger specifika och detaljerade anvisningar. IAS/IFRS innefattar en redovisningskultur som betonar en mer principiell roll och som har ett syfte att vägleda redovisningsprofessionen. I det internationella systemet har en rättvisande bild en ledande roll medan Kinas traditionella system framhäver en effektiv mekanism för administrativ kontroll.

På grund av traditionernas olikartade karaktär så kräver den anglosaxiska en betydligt starkare redovisningsprofession än vad den kinesiska har gjort historiskt. (Zezhong, et al, 2004)

Det statliga inflytandet i Kina är ytterligare en bidragande orsak till den svaga redovisningsprofessionen. Statens inflytande i redovisningsregleringen syns tydligt genom exempelvis CICPA som lyder under MOF. Detta är en följd av en lång tradition av statligt styre och att den snabba tillväxten skapat nya krav. Redovisningens utveckling håller inte samma tempo och därför har regeringen tvingats övervaka denna. Att införa redovisningsstandarder är dock ett steg i riktningen att minska det statliga inflytandet. (Zezhong, et al, 2004)

Dålig kvalitet

Enligt Wong's (2004) definition av att införa framgångsrika internationella standarder så är kvalitet ett betydelsefullt ord. Jim Sylph (IFAC) gjorde 2005 ett uttalande om redovisningsprofessionens viktiga roll i utvecklingen både på den lokala och globala marknaden. Han menar att om länder utvecklar redovisningsstandarder med dålig kvalitet medför det till att professionen blir begränsad i vad de kan göra för att förbättra de finansiella rapporterna. Sylph anser att Kinas redovisningsprofession står inför problem gällande att säkerställa en hög kvalitet på sin redovisning. Dels för att efterfrågan på revisorer växer snabbare än revisionsbyråernas möjlighet att tillhandahålla tjänsterna. Det andra är förväntningarna på högre kvalitet och prestationer. Det innebär exempelvis utbildningarna vid universiteten snabbt måste förändras för att kunna förbereda framtida revisorer på de nya kraven. Dessutom måste verksamma CPAs återutbilda sig via kontinuerlig utbildning för att bemästra de nya färdigheterna som krävs.

Trovärdighet och oberoende

Sylph (2005) betonar att en redovisningsprofession måste visa respekt och förpliktelse till de grundläggande värderingarna integritet, objektivitet och professionell kompetens. Den kinesiska professionen har visat problem med detta och har problem med att skapa en trovärdighet och säkerställa ett oberoende. Saknande av frikoppling från staten och utan en oberoende organisation i den privata sektorn har gjort att oberoendet i redovisningen tidigt blev ifrågasatt (Cooper et al, 2002). Exempelvis så tillsatte CICPA många av sina medlemmar med bakgrund i regeringen istället för personer med erfarenhet av redovisning, detta har i sin tur skadat statusen och trovärdigheten av CICPA (Tang, 2000). Då det saknas både sofistikerade användare och tillhandahållare av finansiell information i Kina så har det skapat få rättstvister, detta trots att det uppkommit många skandaler inom redovisningsprofessionen. Detta tillsammans har skapat dålig trovärdighet av den kinesiska redovisningsprofessionen. (Zezhong, et al, 2004)

Etik är nära länkat med oberoende och båda är nödvändiga för att den kinesiska redovisningsprofessionen ska leva upp till internationella standarder. Bristen på moralistiskt medvetande i den kinesiska redovisningen skapar ett stort problem som bidrar till en låg trovärdighet av professionen. (Islam & Kantor, 2005) Den ekonomiska reformen förändrade inte bara det kinesiska folkets sätt att leva utan även deras sätt att tänka. Under den långa period som landet styrdes som en planekonomi var det en strävan efter jämlikhet som dominerade. Folket arbetade för kollektivism och inte individuella mål. Med en sådan tankegång var företagsetik inte etablerat. Idag är det annorlunda där det är okej och i många fall uppmuntrat att sträva efter individuella mål såsom framgång. (Tang, 2000) Det finns idag etablerade etiska standarder som gäller för redovisningsprofessionen. Enligt dessa måste dess tjänster utföras med oberoende, objektivitet och integritet och måste vara i linje med aktuella lagar och regleringar. Trots dessa åtgärder är det en lång process för att skapa en trovärdighet och ett säkerställt oberoende inom den kinesiska redovisningen. (Cooper et al, 2002)

En bidragande faktor till den låga trovärdighet som råder är att Kina har en svag kapitalmarknad. Denna är fortfarande under utveckling och karaktäriseras av ett svagt utomstående kapital, stor marknads spekulation, vilseledande rapportering och mycket marknadsmanipulation. Trots ökat utländskt kapital så är det fortfarande bankerna som är den primära finansieringskällan. Det är till stor del förklarat av den statliga traditionen med statligt ägda banker och det fortsatta stora antalet statligt ägda företag. Ytterligare anledning till den svaga kapitalmarknaden är att merparten av aktierna inte är öppna för allmän handel utan ägs ofta internt. Det gör att det inte finns något tillgängligt marknadspris och det är vanligt att dessa ägare har viktig intern information som skapar ytterligare minskad trovärdighet av den finansiella informationen. Det har i sin tur skapat en hög nivå av marknadsspekulation och manipulation i Kina.

Saknanden av en fungerande kapitalmarknad gör att det inte ställs samma krav på redovisningen och den finansiella informationen. Spekulationer och marknadsmanipulation har skapat ostabila marknadspriser. Det bidrar i sin tur till investerares opportunistiska och kortsiktiga beteenden och minskar på så vis värdet av den finansiella informationen. I takt med att kapitalmarknaden utvecklas och blir starkare så influerar det till utveckling av landets redovisningssystem och därmed även redovisningsprofessionen. (Zezhong, et al, 2004)

Språk och översättningsproblem

Utformningen av IAS/IFRS bidrar till problem för den kinesiska redovisningsprofessionen vid tillämpning. Det gäller problem med omfattande, frekventa och komplexa förändringar av IAS/IFRS samt språk- och översättningsproblem. (Wong, 2004)

Det förekommer problem med översättning i Kina idag då det inte finns en konsekvent termologi inom redovisningen (Cooper et al, 2002). Detta tillsammans med att de internationella standarderna är skrivna med avancerad engelska gör att det blir risk för missförstånd och misstolkningar vid översättning till kinesiska. Då dessa risker försöks undvikas så långt det är möjligt gör det att översättningsprocessen till kinesiska blir lång. Detta kan i sin tur leda till att översättningar som används i Kina inte alltid är helt aktuella. Denna tidsaspekt blir även betydelsefull då Kina måste möta de frekventa ändringar som sker i de internationella standarderna. För att skapa ett korrekt införande och tillämpning av IAS/IFRS så är det viktigt att texterna blir översatta inom en rimlig tidsrymd. (Wong, 2004)

I Kina talas både Mandarin och Kantonesiska. Mandarin är det dominerande språket och på senare år har det valts att införa detta som ett enda officiellt språk. Kantonesiskan är en dialekt som talas i exempelvis Guanzhou provinsen i södra Kina. Trots att kraft nu läggs på att skapa ett gemensamt språk för Kina så är detta en lång process och under tiden kommer det att skapa ökade svårigheter med översättning. Det innebär att ovanstående språk- och översättningsproblem måste lösas för både kantonesiska och mandarin.

Mr Wang Jun uttalade sig 2005 om att det är viktigt att betona att en sammanstrålning mot en internationell redovisning inte nödvändigtvis behöver betyda en total liknelse mellan länder. Han menar att även språk och skrivsätt ska reflektera den kinesiska kulturen och dess språkliga vanor för att göra standarderna mer lättförståliga för användarna.

4.5 Sammanfattning kinesisk redovisning

Den kinesiska redovisningen har en lång historia som på senare år har utvecklats i snabb takt. Första fasen av redovisningen i Kina karakteriseras av att vara en spegelbild av det sovjetiska redovisningssystemet och deras planekonomi. Andra fasen av Kinas redovisningsutveckling präglas av förvirring, förändring och en övergång mot en mer öppen marknad. Under tredje fasen uppkom behov av att modernisera den kinesiska ekonomin och påtryckningar förde utvecklingen mot en ekonomi med öppna dörrar. Kinas tidigare stängda ekonomi utan import och export utvecklades till en av världens viktigaste handelsnationer. Förändringarna medförde således att Kinas redovisningsmiljö drastiskt förändrades. Under den fjärde fasen, 1992, kom Kinas första redovisningsstandarder, vilka kom att medföra den största förändringen i Kinas redovisningshistoria.

Redovisningens historia är viktig för vår förståelse av dagens problem som möter den kinesiska redovisningsprofessionen. Likväl som redovisningen har utvecklats i Kina så har även dess redovisningsprofession gjort detsamma. När

de nu står inför processen att införa internationella standarder så möter de vissa problem. Kortfattat så berör det att Kina har en relativt svag redovisningsprofession som har en bristande kunskap och erfarenhet vilket bidrar till dålig kvalitet på standarder. Detta skapar i sin tur problem med att bilda en trovärdig och oberoende profession. Möjligheterna till att göra en framgångsrik introduktion av internationella standarder är även beroende av de språk- och översättningsproblem som råder.

I följande kapitel kommer vi att redogöra för de tankar som genomsyrar den kinesiska kulturen och de kulturteorier som vi valt att basera vår analys på.

5. Kultur och teori

I följande kapitel kommer grundläggande tankar i den kinesiska kulturen att presenteras. Detta görs för att ge läsaren en djupare förståelse av landets kultur. Kapitlet innefattar även klassiska kulturteorier som vi kommer att bygga vår analys utifrån. Studien ämnar även studera dessa teories användbarhet idag och vi kommer därav även att presentera den kritik som förts mot dessa teorier. Dessa tankar och teorier förmedlar kunskap som krävs förstå problematiken med huruvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför i samband med introducering av internationella standarder.

5.1 Konfucianism

Konfucianism är den dominerande filosofin i Kina, och har utvecklats från Konfucius lärdomar som var en man som levde i Kina omkring 500 år före Kristus. Han blev omtalad för sin visdom och folk lever än idag efter hans principer om bra uppträdande, moral och harmoni. Konfucianism har influerat den kinesiska synen på livet och skapat normer för samhället och dess sociala värderingar. (Fang,1999).

Konfucianism är ingen religion utan lärdomar i hur människan lever ett etiskt liv och utgår ifrån vad Konfucius ansåg vara lärdomarna från den kinesiska historien. Konfucius såg människor som godhjärtade, med utgångspunkt i denna välvilja och godhet skapade han vad som blev kallat ett fulländat etiskt system. Han hade som avsikt att lära ut och dela med sig av sin visdom. Vikten låg på att följa gamla riter och fastställda regler för att i hem och samhälle kunna etablera ett lugn och en harmoni, där alla vet sin plats. (Feng & Shi, 2001)

5.1.1 Konfucianismiska principer

Inom konfucianismen finns fyra centrala principerna som redogörs för nedan. (Hofstede, 1994, s 165)

Stabilitet i samhället är baserat på ojämlika relationer mellan människor

Det finns fem identifierade kategorier av sociala relationer. Dessa är relationen mellan härskaren och undersåte, far och son, äldre bror och yngre bror, man och

hustru och mellan vänner. Dessa relationer bygger på ömsesidiga och outtalade åtaganden. Den med minst makt i relationen måste visa respekt för sin överordnade och denna i sin tur måste visa den underordnade omtanke och skapa skydd. (Hofstede, 1994 s.165).

Familjen är prototypen av alla sociala organisationer

En person är inte i första hand en individ utan medlem av en familj. Den kinesiska familjen jämförs med ett samhälle i miniatyr (Chow et al, 1995). Målet inom familjen är att uppnå harmoni och stabilitet. För att upprätthålla en harmoni är det viktigt att bevara ”ansiktet”. Enligt kinesisk tradition innebär ”ansikte” att individer har vissa förpliktelser som en god människa och familj måste uppfylla gentemot andra i sin omgivning. Att tappa ”ansiktet” innebär förlorad respekt vilket tas på stort allvar i det kinesiska samhället. (Fang, 1999)

Dygdigt beteende mot andra består av att inte behandla andra som någon inte vill bli behandlad själv

Konfucius menade att människan först och främst måste förbättra sig själv för att kunna förbättra andra. Dessutom ansåg han att det är viktigt att försöka sätta sig in i andras situation och inte göra något som personen själv inte skulle vilja bli utsatt för. För kineser är moralen viktig då de eftersträvar att vara ärliga, rättvisa och en vilja att kunna lita på varandra. (Fang, 1999)

Vår uppgift i livet består av att försöka skaffa oss kunskap och utbildning, arbeta hårt, inte spendera mer än nödvändigt samt vara tålmodig och ihärdig

Konfucius talade om vikten att upplysa sig själv för att kunna upplysa andra. Han ansåg självutveckling var det centrala begreppet för att kunna behålla den samhälleliga kontrollen och ordningen. (Feng & Shi, 2001)

5.2 Guanxi

När företag från olika länder gör affärer med varandra kan olika missförstånd uppstå, vilka ofta beror på kulturella skillnader. Kina har en egen unik kultur och kineserna lever efter värderingar som bottnar i den kulturen. I mer än 2 500 år har guanxi varit en mycket viktig och naturlig del i det kinesiska samhället och dess näringsliv. Guanxi binder nämligen ihop kinesiska företag i både sociala och ekonomiska nätverk. (Chen & Chen, 2004)

I Kina ses relationer till andra människor i form av nätverk som en del av deras person. Den kinesiska affärskulturen bygger på ett antal sammankopplade nätverk som är nyckelelementen i det kinesiska företagandet. Detta benämns guanxi på kinesiska och kan översättas med relationer eller kontakter. (Bjerke, 1998) Utan förståelse för guanxi eller med relationer/kontakter är möjligheterna till att inleda affärsbindelser i Kina små. Guanxi bygger på att etablera ömsesidigt förtroende hos båda parter och att båda är medvetna om sina

förpliktelser gentemot varandra. (Fang, 1999) Att ha bra guanxi inom och utom företaget är därför en förutsättning för att lyckas. I Kina är tillit något som måste få växa fram och därmed tar guanxi och bra affärskontakter tid att etablera. (Bjerke, 1998) För kineser gäller det att vid varje nytt möte med en person att hitta gemensamma nämnare som sedan förhållandet kan grundas på.

Historiskt sett har det kinesiska samhället byggts upp runt familjen och dess relationer. I likhet med familjerelationerna bygger guanxi på principen om ömsesidighet och rättvisa. I Kina börjar individer med att försöka bilda personliga relationer med potentiella kunder och efter att guanxi uppkommit kan affärerna inledas. Tillit är det första som måste ha uppkommit innan affärer kan göras. (Hwang & Staley, 2005)

Ett guanxi förhållande initieras mellan individer men kan övergå till en relation mellan företag. Detta medför att företag kan vara delaktiga i många guanxi förhållanden genom sina chefer eller anställda. Guanxi stärks med tiden genom de tjänster som utbyts och detta sker utan att det finns någon skriftlig förbindelse om framtida förpliktelser. Misslyckande med att hedra guanxi leder till att en individs rykte och prestige skadas och inom företag förstörs individers karriärmöjligheter men också företagets framtid. Guanxi är en tillgång både för individer och för företag, men det är också en förpliktelse. Det ekonomiska värdet av de framtida fördelar och åtaganden som guanxi kommer att medföra är inte känt i förväg, vilket leder till problem då det gäller företagets redovisning. (Hwang & Staley, 2005)

5.3 Hofstede's kulturdimensioner

Hofstede har studerat nationella skillnader på hur människor tänker och agerar i 40 olika länder. Hofstede menar att människor är "programmerade" individer som utvecklas tidigt i barndomen och sedan fortsätter att utvecklas i skolan, i arbetsorganisationer och att deras mentala föreställningar är en del av den nationella kulturen. Hofstede definierar kultur som den kollektiva mentala programmeringen som urskiljer medlemmarna i en grupp från en annan (Hofstede, 1994). Studien baserar sig på enkätsvar från anställda på det multinationella företaget IBM bosatta i 40 olika länder. (Hofstede, 1980)

Syftet med hans studier var att hitta faktorer som åskådliggör kulturella skillnader mellan olika länder. Utifrån Hofstedes insamlade data identifierade han fyra kulturdimensioner som har använts för att karaktärisera olika nationaliteter och deras kulturer eller "kollektiva mentala programmering". (Hofstede, 1980)

De dimensioner som Hofstede identifierade redogörs för i avsnitten nedan.

5.3.1 Maktdistans

Denna kulturdimension har att göra med till vilken grad samhället accepterar ojämlikhet och orättvisor. Länder med liten maktdistans har ett demokratiskt beslutsfattande som försöker minimera skillnader och decentralisering är vanligt. Som motsats finns exempelvis Kina där skillnader accepteras, hierarkiska beslutsstrukturer och makt utförs centralt. (Hofstede, 1980)

Enligt Hofstedes mätningar så har Kina en högre grad av maktdistans än genomsnittet. Detta resultat kan förklaras av Konfucianism som betonade en hierarkisk samhällsordning som är baserat på ojämlika relationer. Konfucianismen har influerat det kinesiska samhället och därmed folkets attityder och landets långa historia och tradition har skapat en acceptans för denna ojämlikhet. (Chow et al, 1995)

5.3.2 Osäkerhetsundvikande

Detta begrepp har att göra med till vilken grad samhället känner sig bekväma med osäkerhet och tvetydighet. Länder med lågt osäkerhetsundvikande har en mer avslappnad attityd med låg stressnivå och hög toleransnivå. Motsatsen blir ett mer regelstyrt samhälle och där samhället sätter stor tillit till experter och specialister. (Hofstede, 1980)

Kina påvisar en hög grad av osäkerhetsundvikande. En kultur som är mycket noga med traditioner för att bevara så som det alltid har varit. Jämfört med den västerländska utbildningen som framhäver nyfikenhet och experimenterande i strävan efter ny kunskap. I Kina däremot refereras det till tradition och den ursprungliga tanken. (Chow et al, 1995)

5.3.3 Individualism vs Kollektivism

Hofstedes tredje dimension är förhållandet mellan individualism och kollektivism. En individualistisk kultur känns igen av att individuella intressen går före de kollektiva, uppgiften i sig är viktigare än relationen och att ekonomiska och materialistiska aspekter betonas. I en generalisering brukar västländer hänföras till individualister. Motpol till detta är de asiatiska länderna som har en betydligt mer kollektiv kultur. Där är betoningen på det kollektiva, olika regler kan gälla för olika grupper och det är sociala värden, moral och etik som framhävs. (Hofstede, 1980)

Kina mäter en låg grad av individualism enligt Hofstedes termologi och har istället en kultur baserat på kollektivism. Kineser har en stark vilja att tillhöra en

grupp där familjen får en central roll. Personer ses inte i första hand som individer utan som en del av en familj, där individen inte får något eget utrymme. Inom det kollektiva samhället är lojalitet mycket viktigt och skapar starka relationer. (Chow et al, 1995)

5.3.4 Maskulint vs Feminint

Hofstedes fjärde dimension är förhållandet mellan maskulinitet och femininitet. Kulturer som har starkt inslag av maskulina faktorer har synen att den starkaste vinner, prestation är det västenligt och materialism är viktigt för att visa status. Som motsats till detta betonar feminina samhällen sociala värden, att konflikter ska lösas genom samarbete och där kompromisser blir nödvändiga. (Hofstede, 1980)

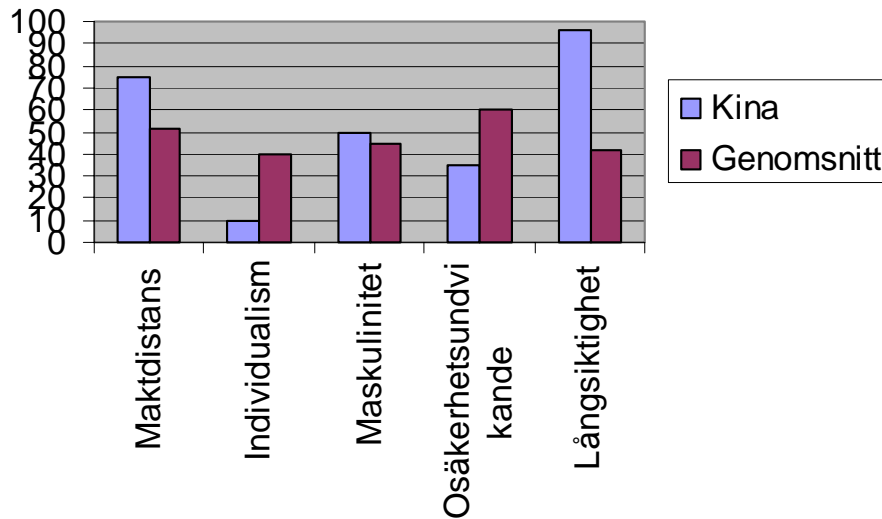
Materialism är inget som är framhävande i det kinesiska samhället vilket utgör den kinesiska kulturen enligt Hofstedes dimensioner som en feminin kultur. Det för att livskvalitet framhävs framför materialistisk framgång. (Chow et al, 1995)

5.3.5 Långsiktighet vs Kortsiktighet

I Hofstedes första studier ingick inte kinesisk data. Det var först senare som det tillkom och vid analys av de kinesiska enkätsvaren fann han en femte dimension som kom att kallas "Confucian dynamism". Det relaterar till läran av Konfucius då den tar upp alla de värderingar som Konfucius lär ut. Denna femte kulturdimension har i praktiken senare fått namnet långsiktighet kontra kortsiktighet. En kultur som framhäver långsiktighet betonar sparsamhet, ihärdighet och andra framtidsorienterade värderingar. Motpolen kortsiktighet betonar andra värden som är mer fokuserade på nutiden och det förflutna och är mer statiska. Det handlar om respekt för traditioner, personlig stabilitet och att skydda sig. (Hofstede, 1994)

Kinas kultur visar på en tydlig bild av långsiktighet. Kulturen framhäver sparsamhet och det kinesiska folket är ihärdiga och envisa för att nå sina framtida mål. Sparsamhet gäller även av resurser för framtida behov. Denna tanke för framtiden skiljer sig mycket från väst där det finns ett betydligt mer kortsiktigt tänkande. Västerländsk kultur kännetecknas mer av en relativt låg grad av sparande och med hög grad av konsumtion. Kina har därmed en långsiktig kultur till skillnad från den anglosaxiska kulturen som kännetecknas av en mer kortsiktig kultur. (Chow et al, 1995)

Hofstedes kulturdimensioner

Figur 1. Kinas värden enligt Hofstede's kulturdimensioner i jämförelse med de genomsnittliga värdena.

(Modifierad efter http://www.geert-hofstede.com/hofstede_china.shtml)

5.4 Kritik mot Hofstede

Hofstedes fyra kulturdimensioner har blivit frekvent nämnda i forskning på flera olika områden. Hans modell har fått störst genomslagskraft inom management och psykologin, samtidigt som den har låg användning inom sociologin och antropologin där den torde ha störst användning. (Baskerville, 2003)

Det finns en del studier som undersöker trovärdigheten i hans modell och hur applicerbar den är idag. Gernon & Wallace (1995) anser att studier om kulturens påverkan i internationell redovisning har fastnat i Hofstedes tankar och skapar därmed dålig relevans för dessa studier. Deras främsta argument mot Hofstedes modell är att den är baserad på en enstaka organisation och kan därför inte appliceras som en generell modell.

Baskerville (2003) menar att Hofstede inte har studerat kultur och att det kan leda till missledande antaganden i om hur kultur har påverkat redovisningens tillämpning internationellt. Hennes argument är att det är ett orimligt antagande att dra direkt parallell mellan nation och kultur, då varje land kan bestå av en mängd olika kulturer som kan skilja sig åt. Motargument från anhängare till Hofstede har varit att när det gäller redovisning så är länder en naturlig uppdelning då redovisningen utgör av nationella system. Ytterligare argument mot användning av Hofstede i studier är att den anses ha dålig trovärdighet då studien grundar sig på data insamlad under 1970-talet. Kultur är inget statistiskt

fenomen utan förändras med tiden och de fyra kulturdimensionerna anses då vara dålig grund för att basera antaganden på. (Baskerville, 2003)

5.5 Gray's kulturteori

Även Gray (1988) har studerat kultur och i hans modell använder han sig av Hofstedes kulturdimensioner och anpassar dessa till redovisningens speciella förhållanden. Gray ifrågasätter om det finns en direkt länk mellan de sociala värderingar som Hofstede tar fram och hur den nationella redovisningen ser ut. Gray har tagit fram "redovisningsvärderingar" från redovisningslitteratur och praktiken. Därefter jämför han dessa värderingar i redovisningens subkulturer och dess koppling till Hofstede's kulturdimensioner för att identifiera mekanismer som har inflytande på redovisningens utförande. (Gray, 1988)

Gray kommer fram till att de kulturdimensioner som är mest betydelsefulla för redovisningen är osäkerhetsundvikande och individualism. Maktdistans och maskulinitet har också betydelse men inte till lika stor grad. (Gray, 1988) Gray skapar en referensram som väger in kultur och som kan användas för att förklara och förutse internationella skillnader i redovisningssystem. Dessutom kan den användas för att förklara och förutse mönster i den internationella utvecklingen av redovisning. (Chow et al, 1995) Gray betonar att de värden han tagit fram inte behöver vara de enda existerande utan att det är ett försök till att identifiera olika dimensioner med länk mellan kultur och redovisning. (Gray, 1988)

I avsnitten nedan redogörs för de värden Gray identifierade inom redovisningen.

5.5.1 Professionalism vs Lagstadgad kontroll

De första värdena utgörs av professionalism kontra lagstadgad kontroll. En grundläggande faktor för olika redovisningssystem är hur de är reglerade och styrda. Utifrån det baseras redovisningens tillämpning och fastställandet av den beslutande makten. Dessa faktorer påverkar utvecklingen och traditionen av redovisning i ett land och därmed även professionens roll och ställning. (Gray, 1988)

Den kinesiska staten har ett starkt inflytande på redovisningen och har en lagstadgad kontroll av denna. Detta har medfört att Kina har en låg grad av professionalism inom redovisningen. (Zezhong et al, 2004)

Kina med en kultur som betonar kollektivism och med hög grad av maktdistans tillämpar en centralisering av makten. Statliga MOF har stort inflytande i redovisningen och tillämpar en lagstadgad kontroll av denna. Detta har medfört

att Kina har en låg grad av professionalism inom redovisningen. (Chow et al, 1995)

5.5.2 Enhetlighet vs Flexibilitet

Nästa värden som Gray identifierade är enhetlighet kontra flexibilitet. Detta är en variabel som sträcker sig från ett strikt enhetligt system, med syfte att kunna utföra jämförelser mellan företag och jämförelser över tiden, till ett mer flexibelt system med fokus på att ta hänsyn till förhållanden i det individuella företaget och till den specifika situationen (Gray, 1988). Frankrike är ett exempel på ett land med enhetlig redovisning bestående av en detaljerad kontoplan till skillnad från USA och Storbritannien som har behov av en mer flexibel redovisning för att kunna fokusera på en rättvisande bild (Nobes & Parker, 2004).

Redovisningen i Kina kännetecknas av att använda ett enhetligt system som stöds av en lagstadgad kontroll. Den relativt höga grad av osäkerhetsundvikande som Hofstedes studie påvisar talar för valet av ett enhetligt och detaljerat redovisningssystem i Kina. Denna typ av system är nära länkat med den låga grad av professionalism som råder i Kina. (Chow et al, 1995)

5.5.3 Konservatism vs Optimism

Gray uppmärksammade även konservatism kontra optimism. Konservatism visar sig ofta i redovisningen genom en tendens till försiktighet. Det visar sig främst genom redovisningssystemets värderingsprinciper. Synen på försiktighet varierar mellan länder, Tyskland exempelvis är betydligt mer konservativt i sin redovisning jämfört med de anglosaxiska länderna. Faktorer som sägs påverka graden av konservatism är kapitalmarknaden och redovisningens koppling till beskattning. (Gray, 1988)

Den kinesiska kulturen kännetecknas av en hög grad av osäkerhetsundvikande och långsiktighet. Det bidrar till en konservativ syn som belyser försiktighet på dels redovisning och att införa nya redovisningsstandarder. (Chow et al, 1995)

5.5.4 Sekretess vs Genomskinlighet

De sista värdena utgörs av sekretess kontra genomskinlighet. Sekretess är nära kopplat till konservatism och försiktighet. Huruvida redovisningen är transparent eller inte synliggörs genom dess upplysningar. Olika

upplysningskrav mellan länder är kopplat till nationers olika långt utvecklade kapitalmarknader och hur finansiering och ägandeförhållanden ser ut på marknaden. (Gray, 1988)

Då Kina har ett samhälle med hög grad maktdistans och osäkerhetsundvikande skapar det förhållanden som förespråkar sekretess inom redovisningen. Det syns genom relativt låga krav på upplysningar i den kinesiska redovisningen. (Chow et al, 1995)

5.6 Kritik mot Gray's kulturteori

Doupnik & Tsakumis (2004) anser att den största kritiken mot Grays teorier är att Gray inte utförde någon egen studie. Gray använde sig istället av Hofstedes kulturdimensioner och anpassade dessa till redovisningens speciella förhållanden genom att skapa hypoteser. Gray skapade en referensram som vägde in kultur och som kan användes för att förklara och förutse internationella skillnader i redovisningssystem. Gray testade inte sina hypoteser, han utförde inte någon empirisk undersökning. Gray (1988) anger:

“empirical research now needs to be carried out to assess the extent to which there is in fact a match between (a) societal values and accounting values, and (b) the proposed classification of country groupings, based on cultural influence, and the grouping derived from an analysis of accounting practices related to the value dimensions of the accounting subculture.” (Doupnik & Tsakumis, 2004)

Flera studier har sedan gjorts för att testa Grays hypoteser och resultaten från dessa studier har inte kunnat styrka alla Grays hypoteser. Salter & Niswander (1995) fann endast signifikanta förhållande i sex av hypoteserna och Sudarwan & Fogarty (1996) fann endast fyra signifikanta förhållanden av Grays 13 hypoteser. (Doupnik & Tsakumis, 2004)

Grays (1988) hypoteser utformades genom att ”societal values” influerar ”accounting values” och att ”accounting values” i sin tur influerar ”accounting systems”. Doupnik & Tsakumis (2004) frågar sig om det är metodlogiskt möjligt att testa ”societal values” (SV) påverkan på ”accounting values” (AV) genom att använda länder som enhet för analysen. Gray & Vint (1995) i Doupnik & Tsakumis (2004) menar att det inte är möjligt att direkt testa relationen mellan SV och dess påverkan på AV och att det istället empiriskt måste fokuseras på förhållandet mellan SV och dess påverkan på ”accounting systems” (AS). Då ingen studie har gjorts för att testa om Grays hypoteser är korrekta finns det således ingen säkerhet i att hans relationer verkligen stämmer.

Jaggi & Low (2000) sammanfattar tre anledningar till att Grays teorier kanske inte fungerar, nämligen (1) Hofstedes teorier har blivit gamla och det är dessa Grays teorier bygger på. (2) Dessutom utvecklades Hofstedes teorier efter förhållande i endast ett företag och inte för länder. (3) Dessutom är kanske inte Grays hypoteser giltiga.

5.7 Sammanfattning kultur och teori

I detta kapitel har vi redogjort för de grundläggande tankarna inom kinesisk kultur och de teorier vi använt oss av.

Konfucianism är en filosofi i Kina, vilken utvecklades omkring 500 år före kristus från Konfucius lärdomar. Det kinesiska folket lever än idag efter hans principer. Inom konfucianismen finns fyra centrala principer;

- stabilitet i samhället är baserat på ojämlika relationer mellan människor
- familjen är prototypen av alla sociala organisationer
- dygdigt beteende mot andra består av att inte behandla andra som någon inte vill bli behandlad själv, samt
- vår uppgift i livet består av att försöka skaffa sig kunskap och utbildning, arbeta hårt, inte spendera mer än nödvändigt, vara tålmodig och ihärdig

I Kina ses relationer till andra människor i form av nätverk som en del av deras person. Den kinesiska affärskulturen bygger på ett antal sammankopplade nätverk, vilka är nyckelelement i det kinesiska företagandet. Detta benämns guanxi och kan översättas med relationer eller kontakter. Guanxi grundas på att etablera ömsesidigt förtroende hos båda parter och att båda är medvetna om sina förpliktelser gentemot varandra.

Hofstede har studerat nationella skillnader mellan hur människor tänker och agerar. Studien baserar sig på intervjuer från anställda på IBM bosatta i 40 olika länder. Syftet med hans studier var att hitta faktorer som åskådliggör kulturella skillnader mellan olika länder. Hofstede identifierade kulturdimensioner där Kina sägs karaktäriseras av hög grad av maktjämbalans och osäkerhetsundvikande. Samt att kulturen sägs ha en kollektiv, feminin och långsiktig natur.

Gray har också studerat kultur och han använder sig av Hofstedes kulturdimensioner och anpassar dessa till redovisningens speciella förhållanden. Enligt Grays modell så identifieras den kinesiska redovisningen av lagstadgad kontroll i ett enhetligt system. Redovisningen karaktäriseras även av konservatism som ligger till grund för den försiktighet som bidrar till en stark känsla av sekretess i den kinesiska redovisningen.

Det har förts en hel del kritik mot de studier som Hofstede och Gray har gjort. Denna kritik är vi medvetna om i den analys som dessa teorier ligger till grund för. I nästkommande kapitel så kommer vi att redogöra för den empiri som vi fått fram genom våra intervjuer. Där kommer konfucianism och guanxi och de klassiska kulturteorierna tas upp för att ge oss en uppfattning om hur de ses i dagens Kina. Detta kommer att ligga till grund för vår värdering av användbarheten av kulturteorierna i dagsläget.

6. Empiri

I detta kapitel kommer vi att redogöra för det empiriska material vi har samlat in genom intervjuer med tre respondenter som sammantaget har en stor insikt i den kinesiska redovisningen och kulturen.

6.1 Kinesisk redovisning

Vi inleder vårt empirikapitel med att redogöra för den information vi har fått från våra respondenter angående den kinesiska redovisningen och hur den går mot en utveckling av internationella standarder och de problem som medförs.

6.1.1 Internationalisering

Våra respondenter är positivt inställda till en internationell harmonisering av den kinesiska redovisningen. De menar på att utvecklingen mot ett internationellt system är naturligt då det finns ett stort behov i dagens redovisning. Kina har haft problem med ett ostrukturerat redovisningssystem som har gett upphov till förvirring. Kina är därmed i behov av ett nytt redovisningssystem som skapar en enhetlighet och i samband med det internationella företagsklimatet blir IAS/IFRS ett naturligt val. En av våra respondenter nämner att det ur hans synvinkel bara finns två vedertagna internationella redovisningssystem, IAS/IFRS och US GAAP att välja mellan. Han menar på att IAS/IFRS troligtvis ligger närmare till hands än US GAAP. Dessutom så kommer de skillnader som råder idag försvinna på sikt då det sker en successiv harmonisering av dessa två system.

I likhet med litteraturen så gav våra respondenter oss kännedom om att Kina idag är positivt till en internationalisering och går mer och mer mot en implementering av IAS/IFRS. Den främsta pådrivande faktorn är det internationella företagsklimatet. Den ekonomiska tillväxt som präglar Kina de senaste åren har skapat ett stort intresse för marknaden och utländska investerare är naturligtvis intresserade av en transparent och jämförbar finansiell information.

Våra respondenter säger sig se många fördelar med en utveckling mot internationalisering av den kinesiska redovisningen. De framhäver betydelsen

av jämförelsegrunden som förbättras markant med ett globalt redovisningssystem. Nämner även hur det bidrar till en ökad rörlighet av kapital och hur det främjar gränsöverskridande finansiering. En av respondenterna betonar att nyttan med processen mot IAS/IFRS främjar i första hand de företag som arbetar internationellt och har direkt nytta av de fördelar som nämns. Dock blir nyttan olika för varje enskilt företag och det blir därför svårt att bedöma effekterna av ett införande av internationella standarder utifrån ett helhetsperspektiv. Våra respondenter har även synliggjort vissa nackdelar med att införa internationella standarder. Det är den kostnad det medför, detta gäller speciellt för mindre bolag som inte har den kompetens som krävs för att tillämpa internationella redovisningsstandarder och måste därför anlita extern expertis, vilket kan vara mycket kostsamt. Att införa internationella standarder blir av naturliga skäl en kostsam och omfattande process. Våra respondenter är dock överens om att nyttan med att införa internationella standarder i Kina överväger dess nackdelar.

6.1.2 Redovisningsprofessionen

Vid frågan hur respondenterna definierar den kinesiska redovisningsprofessionen så anger en av dem, de personer som dagligen arbetar med redovisning och revision i Kina och som utgångspunkt har en likvärdig utbildning och står under samma regleringar. Vår respondent betonar att vid en diskussion om en kinesisk redovisningsprofession så är det viktigt att förstå att denna är mycket stor och med en ojämn kvalitet. Han menar att det finns internationell kompetens inom de stora revisionsbolagen och att problemen inom den kinesiska redovisningsprofessionen visar sig främst på de lokala revisions- och redovisningsfirmorna. Han understryker dock att de brister som finns på lokal nivå är av stor betydelse då dessa lokala brister skapar ett minskat förtroende för den kinesiska redovisningsprofessionen i helhet. Respondenten menar att det i stort är hos professionen på lokal nivå som de största problemen med oberoende och trovärdighet finns. Det är därför av stor vikt att de lokala företagen följer med i den internationella utvecklingen. Det gäller för dem att anpassa sig till de nya internationella spelreglerna i samma takt som deras klienter påverkas av den internationella utvecklingen på den kinesiska marknaden.

Vid frågan om hur den kinesiska redovisningsprofessionen kan möta de krav som ställs inom IAS/IFRS så menar han på att det är en ytterst viktig fråga. Han menar på att det är upp till redovisningsprofessionen om Kina ska lyckas få en internationell standardiserad redovisning. Vilket han betonar är av mycket stor vikt för Kina för att hålla den ekonomiska tillväxten vid liv i framtiden. Det blir professionen som får som uppgift att hitta lösningar på alla de hinder som finns vid en internationell harmonisering.

6.1.3 Problem som redovisningsprofessionen ställs inför

Ett generellt problem som uppstår vid införande av internationella standarder är att det råder stora skillnader mellan länders ursprungliga redovisning. En av våra respondenter diskuterade skillnaden i skatteregler gällande Kina och för vad som gäller inom den internationella redovisningen. Han framförde dessa skillnader som en försvårande faktor men ansåg denna endast som svag då denna skillnad förekommer i många länder där det har visat sig vara hanterbart.

Återkommande faktor som beskrivs av våra respondenter och som hindrar en internationell utveckling inom redovisningen, är svårigheten att hitta kompetent personal i Kina. Detta förklaras bero på den extremt höga efterfrågan speciellt inom redovisningsområdet. Denna efterfrågan kan inte tillgodoses och en av våra respondenter menar då på att det finns en känsla av att de drar ner på kraven för att tillgodose marknadens behov. Han poängterar dock att detta är ett problem som är uppmärksammat och att det på senare tid har införts betydligt bättre kontroller på nyexaminerade revisorer i Kina.

Förutom bristen på personal så är den generella kunskapsnivån låg och måste höjas för att kunna ta hand om processen av en implementering av IAS/IFRS. Det finns även idag en bristande kompetens hos användaren av finansiell information, denna måste ha en viss kunskap för att kunna tolka informationen utifrån det regelverk den är upprättad efter. Våra respondenter menar på att bristen på kompetens och den kunskapslucka som de nämner finnas inom den kinesiska redovisningsprofessionen är de främsta problem vid ett införande av internationella standarder.

En av våra respondenter nämner som ytterligare hinder för införande av internationell standardisering i Kina är att deras redovisning baseras på en annorlunda tradition jämfört med den grundläggande traditionen internationellt. Detta medför att professionen har kunskap och förståelse för hur den internationella redovisningen fungerar. Detta är en faktor som är nära länkat med tidigare beskrivna problem. Han menar på att den olikartade tradition som Kina har är till stor del bidragande till den bristande kompetens som finns inom den kinesiska redovisningsprofessionen. Vår respondent anser att för att lösa de problemen som råder så måste det satsas på utbildning och framförallt att denna håller en hög kvalitet. Han nämner att han är medveten om de resurser som läggs ner på dagens utbildning av morgondagens redovisare och revisorer, men att detta sker för sent. Han anser dock att han ser en positiv utveckling för den kinesiska redovisningen men att det kommer ta lång tid innan professionen får bukt med dessa problem. En respondent menar att kineser är mycket ambitiösa och gärna tar in ny kunskap, vilket då torde vara en fördel vid utbildningen av Kinas redovisningsprofession. Han menar att detta är något som uppmärksammades redan på Konfucius tid då han framförde budskap om vikten av att upplysa sig själv. En central uppgift i konfucianismen är enligt

respondenten att försöka skaffa sig kunskap och utbildning, att arbeta hårt samt vara tålmodig och ihärdig.

Våra respondenter nämnde inte trovärdighet och oberoende som något problem i den öppna frågan om vilka svårigheter som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför. Detta problem belystes dock i nästkommande fråga angående professionens oberoende, trovärdighet och kompetens. Då förklarade de båda att detta är ett problem för professionen och dess rykte. De menar på att oberoende och att uppnå en trovärdighet är kritiska faktorer för att lyckas med en framgångsrik implementering av de internationella standarderna. En av våra respondenter diskuterade detta problem i generella termer medan vår andra respondent menade på att detta är ett problem som i första hand gäller på mindre lokala revisions- och redovisningsbolag. De är dock båda överens om att det är ett problem som drabbar den kinesiska redovisningsprofessionen i helhet.

6.2 Kinesisk kultur

Efter vår intervju med vår respondent som är mycket kunnig inom den kinesiska kulturen så kan vi tydligt se hur stolt han är över sitt kulturella arv. Han gör många kopplingar till Kinas långa historia som visar på ett stort historiskt inslag i den kinesiska kulturen. I sitt försök att förklara den kinesiska kulturen så gör han många anspelningar tillbaks till den underliggande historien för att ge oss en djupare förståelse för den kinesiska kulturen.

Vår respondent inleder med att diskutera hur kultur är ett fenomen som är mycket svårt att definiera och han håller därmed med tidigare kulturforskare. Han menar på att den kinesiska kulturen är ett sätt att tänka men även ett sätt att få ner tankarna på papper. Den kinesiska kulturen hyser nämligen stor vikt vid det skriftliga språket. Det syns om inte annat i språket då "wenhua" är det kinesiska ordet för kultur. Första delen av ordet, "wen" betyder just skriftligt språk. Ytterligare sätt att definiera kultur menar han är samhällets generella sätt att vara. Allt kan därmed vara kultur; högtider, mat, arkitektur med mera. Så med ett ord är kultur allt det som berör folket.

När vår respondent fick uppdraget att förklara den kinesiska kulturen så valde han att basera det på tre kännetecken som han ansåg ge en bra bild av vad den kinesiska kulturen innebär. Dessa kännetecken är multinationellitet, kontraster och förändringar.

Multinationell kultur

Vår respondent är noga med att poängtera att det inte finns en kinesisk kultur utan flera. Det beror på att Kina är ett till ytan mycket stort land vars stora

befolkning har många olika ursprung. Det kinesiska folket består av Han-kineser, Tibaneser, Mongoler och Ryssar med flera. Dessa olika ursprung skapar flera olika kulturer och traditioner. Han-kineserna står för den största delen av befolkningen men även inom denna grupp är det skillnader i kultur, framförallt mellan norra och södra Kina. Vår respondent jämför den kinesiska kulturen som vid den europeiska kulturen, att det råder lika stora skillnader i den kinesiska kulturen som det gör mellan länder i Europa. Han väljer därför att kalla den kinesiska kulturen för multinationell. Trots att Kina ses som en multinationell kultur så kommer den kinesiska kulturen härnäst förklarad utifrån ett generellt synsätt för att få uppfattning om kinesisk kultur.

Kontraster

Vår respondent uppmärksammar att det finns många andra kontraster inom den kinesiska kulturen som inte enbart beror på multinationellitet. Det finns exempelvis stora skillnader i kultur mellan människor som lever i städer och på landsbygden. Dessa skillnader är till mycket beroende på den snabba utveckling som råder i Kina och baseras på olikartade förutsättningar och faktorer såsom ekonomi och politik.

Vår respondent betonar att de kontraster och skillnader som råder inom den kinesiska kulturen är erkända. Kina är landet av Yin & Yang, där det ständigt råder en strävan efter balans och jämlikhet. Hela kulturen har därmed alltid varit medveten om den motsatta sidan av saker och ting.

Förändringar

Det tredje kännetecknet för den kinesiska kulturen är förändringar. Det är en mycket gammal kultur men som än idag är aktiv. Förändringar inom kulturen kan ses som både hot för efterlevnad och ett sätt att bevara kulturen samt som en naturlig utveckling. Som exempel nämner vår respondent hur kineserna förra seklet övergav det klassiska ”wenyanwen” som är det kinesiska skriftspråket. Istället så förespråkades det att skriva så som det talas ”baihuawen”. Som tidigare nämnt är språket av mycket stor vikt för den kinesiska kulturen så detta var en stor förändring och därmed även ett hot för att bevara kulturen. Under kommunismen så började det användas ytterligare ett något förenklat kinesiskt skriftspråk. Idag har det inletts ytterligare en förändringsprocess i det kinesiska språket. Syftet är att ena det kinesiska folket med ett gemensamt språk och regeringen har därför valt att införa Mandarin som det officiella språket i hela landet. Det innebär stora förändringar då det är stora delar av befolkningen i de södra provinserna som talar Kantonesiska idag. Trots att den kinesiska kulturen har genomgått många motgångar och försök till brytningar så har kulturen inte bara lyckats överleva men också att sprida och influera de närliggande länderna såsom Japan och Korea.

6.2.1 Kulturens utveckling

Då Kina är ett land som utvecklas i hög takt så anser vi det av vikt att belysa hur det har förändrat den kinesiska kulturen. Kultur är inte ett statiskt fenomen utan något som ständigt är under förändring. När vår respondent skulle förklara hur den kinesiska kulturen har förändrats så valde han att göra det med några konkreta exempel. Dessa förändringar över tiden visar återigen historiens viktiga inslag i den kinesiska kulturen.

Efter kulturrevolution

Under kulturrevolutionen var allt som härstammade från en gammal tid och utlandet sett som dåligt. Det var en tid med avsikt att få folket att glömma det förgångna och revolutionens tanke var att skapa ett Kina med så lite kultur som möjligt. Under det första decenniet efter kulturrevolutionen 1976-1986 så återinfördes kulturen i det kinesiska samhället efter att ha varit bannlyst under revolutionen. Skolor öppnade för studenter och den nationella utbildningen gick tillbaks till gamla rutiner efter 10 år av revolution. Under denna period så införskaffades även policyn att par endast fick skaffa ett barn. Denna reglering infördes för att kontrollera ökningen av den redan massiva kinesiska populationen. Denna policy förändrade på många sätt de fundamentala värderingarna hos det kinesiska folket. Ända sedan Konfucius tid så har känslan för familjen varit den viktigaste faktorn i livet. Att då inte få skaffa fler än ett barn sågs och ses som en stor kränkning av folket.

Efter Kina har öppnat upp för omvärlden

Decenniet då världen öppnades upp för Kina var 1987-1996. Redan tidigt så sågs resultaten av den ekonomiska reformen och dess utveckling. Vår respondent beskriver exempel på tydliga tecken i samhället var öppnandet av de första McDonalds och KFC i de större städerna. De yngre generationerna var öppna och positiva för dessa förändringar och var mycket nyfikna på frihet och den nya värld som nu öppnades upp för dem. Livsstilen för unga kineser förändrades snabbt och en alltmer västerländsk livsstil infördes.

Efter millenniumskiftet

Åren efter millenniumskiftet har enligt vår respondent bestått av färre stora händelser inom kulturen jämfört med de tidigare två presenterade. Ekonomiskt så hade Kina en mycket bra tillväxt under dessa år. Kina står nu inför att hålla sommar OS i Beijing 2008. Detta ses som en stor chans att visa upp det ”nya Kina” för omvärlden. Vår respondent menar att han inte kan se någon större skillnad i hur det kinesiska folket agerar eller värderar sin omgivning. Det lever fortfarande efter sina egna traditioner och kulturer. Ett annat fenomen är den utvecklade och utvecklande individualismen i den nya generationen. Unga

människor är idag självmedvetna och tar ställning och ansvar för sitt eget liv och hur de väljer att leva detta.

6.2.2 Kinesisk kultur utifrån Hofstedes kulturdimensioner

För att ha en möjlighet att utvärdera Hofstedes kulturdimensioner och för att få en aktuell bild av den kinesiska kulturen enligt de framtagna kulturdimensioner så har vår respondent fått bedöma hur Kina ställer sig i de olika dimensionerna. Som underlag för detta har vår respondent fått tillgång till definitionerna av de olika kulturdimensionerna.² (Hofstede, 1994)

Maktdistans

Vår respondent beskriver den kinesiska kulturen som ett land med mycket hög grad av maktdistans enligt Hofstedes kulturdimension. Kina har en kultur som tidigare beskrivits med stora skillnader mellan folkslag, mellan städer och landsbygd, mellan nord och syd etc. Dessa skillnader och andra faktorer har skapat ett ojämnt samhälle men detta är något som är accepterat i den kinesiska kulturen. Vår respondent förklarar att människor är medvetna om orättvisor men accepterar de förutsättningar som finns för dem i dess omgivning och familj.

Kina kännetecknar en kultur med hög grad av maktdistans även genom saknaden av en medelklass. Där hänvisas återigen till de skillnader som råder i landet och den acceptans som finns över de tydligt särskiljda samhällsklasserna. Det börjar dock växa fram en liten medelklass men denna har ingen makt eller politiskt inflytande. Respondenten betonar att även om det talas om många olika politiska partier så är det bara ett parti som har makt. Detta är kommunistpartiet som har en mycket hög medlemssiffra. Därmed kan Kina inte ses som ett land med ett demokratiskt beslutsfattande.

Osäkerhetsundvikande

Vår respondent diskuterar två olika sätt att se på denna kulturdimension där Kina kan ses som ett land med både hög och låg grad av osäkerhetsundvikande. Han menar att Kina torde ha en hög grad av osäkerhetsundvikande då de har en aktiv kultur som baseras mycket på historia och gamla traditioner. Han fortsätter dock med att kineser i allmänhet inte känner sig obekväma i osäkra eller nya situationer. Detta trots att många kineser idag befinner sig i en osäker situation. Många saknar social- och hälsoförsäkringar. Många unga människor kämpar för att få ekonomin att gå runt, det gäller att ha ett boende, spara ihop till att sitt barns utbildning och senare i livet att hjälpa deras föräldrar. Trots denna osäkra

² Se bilaga 3

framtidssikt så har den senare tidens utveckling skapat ett optimistiskt folk. Vår respondent menar på att Kina utvecklas mot ett land med en lägre grad av osäkerhetsundvikande.

Individualism vs Kollektivism

Den "kommunistiska utbildningen" är enligt vår respondent en teori i kollektivism. Det gör att kollektivism än idag är den primära ideologin. Den kollektiva kulturen blir även tydlig i kinesernas samhörighet och betoning på familjen. Det är kärnan i varje kines samhälle och familjen anses viktigare än allt annat. Familjen är inte den enda institutionen i samhället utan det har alltid funnits en känsla av kollektivism som förenat det kinesiska folket. Förr kretsade detta exempelvis mycket runt kejsaren och som idag istället kan jämföras med kommunistpartiet. Trots denna höga grad av kollektivism betonar respondenten att den utvecklande individualismen i de yngre generationerna inte ska underskattas.

Maskulint vs Feminint

Vår respondent beskriver den kinesiska kulturen att vara något mer feminin jämfört med maskulin. Först och främst beskriver han detta på grund av den genomsyrande betoningen på livskvalitet. Det är både män och kvinnors uppgift att nå upp och efterleva denna livskvalitet. Det går enligt vår källa att konstatera att de manliga och kvinnliga könsrollerna blir allt mer neutraliserade i det kinesiska samhället.

Långsiktighet vs Kortsiktighet

Vår respondent beskriver Kina i den femte av Hofstedes kulturdimensioner som ett land med långsiktighet. Han menar att dagens kineser inte har samma respekt för traditioner och sociala förpliktelser längre utan sätter istället framtiden i fokus. Även om kineserna fortfarande måste leva upp till vissa sociala åtaganden så är dessa nu baserade på utomstående krafter och inte gamla traditioner. Förklaringen anser han vara flera år av kulturrevolution som har bidragit till att många traditioner försvunnit i den kinesiska vardagen.

Då Kina idag närmar sig en marknadsekonomi och folket har börjat se effekterna av denna utveckling. Det har gjort att de fått en ökad framåtanda och de är villiga att se framåt och sätter höga mål.

Vår respondent påpekar även kritik mot att kategorisera den kinesiska kulturen då det inte är en kultur utan innefattar många komplexa kulturer. Svårigheten att förklara den kinesiska kulturen är även att den förändras så fort och dagens kultur är inte den samma som förr. Dagens kinesiska kultur är ett nytt fenomen.

6.2.3 Guanxi

Vår respondent menar att Guanxi fortfarande är av stor vikt i det kinesiska samhället. Han anser att det många gånger är kontakter och personliga relationer som är den avgörande faktorn för att nå framgång. Han menar på att en anledning till detta är att Kina länge varit ett kontrollerat samhälle och därav blir relationer av stor vikt. Han betonar att det inte alltid är själva kontakten i sig som är av betydelse utan de nätverk av relationer som skapas och dess möjlighet att överföra relationer från en person till en annan. Detta är en del av kulturen som blir betydelsefull inom det kinesiska näringslivet och därav även redovisningen.

6.2.4 Konfucianism

Då vår respondent berättar om sina egna erfarenheter av konfucianismen nämner han att han aldrig läst någon bok inom ämnet, han har dock besökt flera tempel och kan citera tio meningar av Konfucius vars ord skrivits ner av Konfucius elever. Trots det så framhåller han att Konfucius kraft inte syns men att den ändå återfinns överallt i Kina. Han nämner att fokus ligger på attityder och att det handlar om attityder mot föräldrar, barn, studier, arbete, vänner etcetera. För kineser handlar det om ett sätt att leva. Konfucianismen sitter så djupt rotad i tankesätten hos den kinesiska befolkningen att även om konfucianismen skulle förbjudas så skulle inte situationen förändras. Han nämner att Konfucianism har visat sig betydelsefullt i hur kineser agerar vilket bland annat har tagits tillvara i marknadsföring. Vår respondent nämner exempel på produkter som blivit mycket populära då de marknadsförs just under temat konfucianism.

6.3 Kulturens inverkan på den kinesiska redovisningen

Våra respondenter anser att den kinesiska kulturen kan ha en betydelse för den kinesiska redovisningen och dess utveckling mot internationella standarder. Gemensamt för våra respondenter är dess reaktion på den komplexitet som frågan om kulturens inverkan på redovisningen har. En av dem anser att det är näst intill en omöjlig fråga att besvara då det är så många nära länkade faktorer som påverkar redovisningen. Som tidigare nämnt är kultur svårt att definiera vilket även uppmärksammas av våra respondenter.

Vad som nämns i våra intervjuer är att den kinesiska kulturen är unik och att det därmed även borde spela in i dess redovisning. Det är ett land med lång historia som tagit stora intryck av sin historia och därmed torde även redovisningen ha blivit påverkad. Respondenten har dock svårt att förklara på vilket sätt. Han

menar att de internationella standarderna är utvecklade i väst vilket har en helt annan kultur jämfört med den i öst. En av våra respondenter menar att det är viktigt att belysa den kinesiska kulturen och inse att denna är speciell och därmed införa standarder som går i linje med internationella standarder men som är anpassade till de kinesiska förhållandena. Han anger dock inga exempel på vilka anpassningar som skulle vara aktuella.

Guanxi är en del av den kinesiska kulturen och nämns av en av våra respondenter som en påverkande faktor. Detta för att det skapar så pass stor vikt vid relationer att de lätt kan ta överhanden. Risken är att dessa får högre prioritet än kraven på oberoende och etik. Vår respondent menar därför på att guanxi kan påverka utvecklingen och synen på etik inom kinesisk redovisning. På så sätt kan Guanxi tänkas vara ett hinder för förändring mot internationalisering av den kinesiska redovisningen.

6. 4 Sammanfattning empiri

I likhet med litteraturen så gav våra respondenter oss kännedom om att Kina idag är positiva till en implementering av IAS/IFRS.

Vid studier av den kinesiska redovisningsprofessionen så är det viktigt att förstå att denna är mycket stor och har en ojämn kvalitet. Det finns internationell kompetens inom de stora revisionsbolagen och de flesta problemen visar sig främst på de lokala revisions- och redovisningsfirmorna. Dock så drabbar problemen den kinesiska professionen i helhet då det gäller att skapa en trovärdighet och ett gott rykte på den internationella marknaden. Våra respondenter har beskrivit de problem de anser drabbar den kinesiska redovisningsprofessionen vid introduceringen av IAS/IFRS enligt följande;

- Det finns stora skillnader mellan länders ursprungliga redovisning.
- Svårighet med att hitta kompetent personal i Kina, mycket beroende på den extremt höga efterfrågan speciellt inom redovisningsområdet.
- Den generella kunskapsnivån är låg och måste höjas för att kunna ta hand om implementeringsprocessen.
- Kinas redovisning baseras på en annorlunda tradition jämfört med den grundläggande traditionen internationellt.

Dessa problem är i stort likvärdiga med de problem som presenteras i den sekundärdata vi har tagit del av. Vad de dock inte nämner som problem är trovärdighet och oberoende. En anledning till detta kan vara att det ses som ett problem som uppstår på grund av ovanstående nämnda problem. Våra respondenter anser att det grundläggande problemet som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför är bristen på kunskap inom professionen. Föreslagen lösning på detta är att satsa på utbildning med hög kvalitet.

Den kinesiska kulturen har enligt vår respondent tre kännetecken multinationellt, kontraster och förändringar. Respondentens bild av Kina utifrån Hofstedes kulturdimensioner är för det första hög grad av maktjämbilans. Han anser både hög och låg grad av osäkerhetsundvikande. Enligt vår respondent är den "kommunistiska utbildningen" en teori i kollektivism men att den utvecklade individualismen i de yngre generationerna inte ska underskattas. Vår respondent beskriver den kinesiska kulturen att vara något mer feminin jämfört med maskulin. Till sist beskriver han Kina som ett land med långsiktighet.

Vår respondent menar att Guanxi fortfarande är av stor vikt i Kina och att kontakter och personliga relationer ofta är den avgörande faktorn för att nå framgång. Vår respondent betonar att Konfucius kraft inte syns men att den ändå återfinns överallt i Kina. För kineser handlar konfucianism om ett sätt att leva.

Respondenterna anser att den kinesiska kulturen kan ha en betydelse för den kinesiska redovisningen och dess utveckling mot IAS/IFRS. Till hur stor grad har de dock svårt att besvara då flera faktorer medverkar till problemen, inte enbart kulturen. En av våra respondenter menar på att guanxi kan påverka utvecklingen och synen på etik inom kinesisk redovisning. På så sätt kan Guanxi tänkas vara ett hinder för förändring mot internationalisering av den kinesiska redovisningen.

Den information som våra intervjuer gett oss kommer att användas för att analysera de problem som den kinesiska professionen ställs inför vid en introduktion av internationella standarder. I nästkommande analyskapitel ämnar vi även att jämföra de idag gamla kulturstudiernas resultat med det vi fått fram i vårt empiriska arbete för att kunna värdera användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner i framtiden.

7. Analys

I detta kapitel kommer vi att analysera huruvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför. Vi har valt att strukturera analysen genom att analysera varje problem enskilt och avsluta med en generell diskussion om kulturens inverkan på problemen som uppstår för redovisningsprofessionen i samband med introducering av internationella redovisningsstandarder i Kina. Avslutande kommer vi att analysera användbarheten av Hofstedes klassiska kulturdimensioner.

7.1 Reflektion inför analys

Vi har under arbetets gång förstått svårigheterna och begränsningarna med att använda sig av kulturteorier såsom Hofstedes och Grays. Vi är väl medvetna om den kritik som har förts mot dessa teorier och har haft denna i åtanke då vi gjort vår analys. Vi har dock försökt att minska de svagheter som presenteras med de båda teorierna. Dessa är två, idag gamla teorier som baseras på en och samma studie av en multinationell organisation. Detta problem har vi försökt att undkomma genom att få en mer aktuell bild av den kinesiska kulturen utifrån dessa modeller med hjälp av våra respondenter. Då de data om den kinesiska kulturen som vi samlat in genom våra intervjuer i stort sätt överensstämmer med vad Hofstede har presenterat om Kina i sin teori så känner vi större säkerhet och tillit till att använda oss av modellen med kulturdimensioner. Det som skiljer sig från vår empiri och teori är att våra respondenter säger sig se en viss tendens mot att kulturen utvecklas i riktning mot mitten av skalan som Hofstede baserar sina studier på. Denna utveckling mot en alltmer internationell och globaliserad kultur har dock vägts in i vår analys.

Ytterligare kritik har förts mot teorierna då de likställer en kultur för varje nation. Denna svaghet fick vi ökad förståelse för efter insikt att den kinesiska kulturen är en multinationell kultur som våra respondenter anser vara lika komplex som den europeiska kulturen. Av den anledningen blir Hofstedes teori svår att dra säkerställda analyser ifrån. Speciellt när våra respondenter blir tvungna att generalisera kulturen och riskerar då att använda sig av stereotyper av den kinesiska kulturen. Vi menar dock på att risken med felbedömning på grund av att kulturer likställs med nationer minskar betydligt i Grays teori då han avser att särskilja skillnader i redovisningssystemet. Ett sådant system är markant mer likställt inom nationens gränser jämfört med kultur i allmänhet.

Efter övervägande anser vi dock att denna modell tjänar ett syfte i vårt fall då den tydligt synliggör skillnader i den redovisningstradition som finns i de anglosaxiska länderna och i Kina. Det skapar en bra struktur för vidare förståelse av skillnader som råder mellan redovisningstraditionerna.

7.2 Analys av redovisningsprofessionens problem

I vår analys kommer vi att fokusera på de problem som vi tidigare har beskrivit kommer att drabba den kinesiska redovisningsprofessionen i samband med en introducering av internationella standarder. De generella problem som tidigare har beskrivits i kapitlet om internationell redovisning är i det följande kapitlet applicerade på hur dessa problem drabbar den kinesiska redovisningsprofessionen. Vi kommer av den anledningen endast att fokusera på dessa i vår analys.

7.2.1 Svag redovisningsprofession och dålig kvalitet

Vi har valt att slå samman dessa två tidigare presenterade problem för att analysera dessa tillsammans då de är nära sammanlänkade med varandra. Den anledning vi har funnit till den svaga redovisningsprofession, som verkar i Kina, är att de sedan länge är vana vid en annan redovisningstradition än den i internationella standarder. Den kinesiska professionen är ung och har därmed bristande kompetens och erfarenhet. Detta bidrar till ett stort problem då professionen har en mycket viktig roll i att se till att Kina får en kvalitativ tillämpning av internationella standarder.

Grays kulturteori framhäver och synliggör kulturella skillnader mellan den kinesiska och den anglosaxiska redovisningen. Enligt de värden som Gray identifierar så ställer sig de olika redovisningstraditionerna åt helt motsatta riktningar. Kinas redovisningstradition identifieras av att den baseras på lagstadgad kontroll och ett enhetligt system. De har även en relativt konservativ syn på redovisning som bidrar till försiktighet. Detta är nära knutet till en uppvisad sekretess som bidrar till en låg grad av upplysningar i den kinesiska redovisningen. Den anglosaxiska redovisningstraditionen däremot har identifierats att ha de motsatta värderingarna. Dess kännetecken är hög grad av professionalism som kan tillämpa dess flexibla redovisningssystem. Traditionen har inte samma konservativa syn som det kinesiska utan präglas av optimism som leder till att de har en betydligt högre upplysningsgrad.

Ytterligare anledning till att Kina har en svag profession är till stor del beroende på att det inte funnits behov av ett starkare inflytande. Där spelar redovisningens

historia, utveckling och kultur i Kina en viktig roll. Vid förståelse av denna ger det insikt i att det inte tidigare funnits skäl till en starkare redovisningsprofession. Kina har länge haft en enhetlig och detaljerad reglering. Med en sådan styrning är det naturligt att redovisningsprofessionen är relativt svag då den centrala makten sköter mycket av kontrollen. Kina har en kultur som är kollektiv och som kännetecknas av en hög grad av maktdistans. Den kollektiva andan har haft stor betydelse i historien av central planering. Dessa kännetecken säkerställs i både teorin och vår framtagna empiri. Detta kan förklara eller förklaras av att det finns en stark statlig makt och att man föredrar lagstadgad kontroll och att den kinesiska redovisningsprofessionen förblivit relativt svag. Den svaga professionen har en bristande kompetens och erfarenhet vilket belystes av våra respondenter och problemet grundar sig till viss del av att det är en ung profession. Problemet förstärks då det är en stor efterfrågan på kompetent personal idag och att det går så fort att professionen inte hinner med i utvecklingen. Acceptans av ojämn kvalitet på redovisningen är även en bidragande faktor till professionens problem med låg trovärdighet.

Det råder stora kontraster i den kinesiska kulturen enligt våra respondenter, något som är accepterat och så är även den bristande jämlikhet som råder. Detta går även i linje med Hofstedes studie som framhäver Kina som ett land med hög grad av maktdistans. Dessa accepterade skillnader torde kunna påverka synen på den ojämna kvalitet som uppmärksammas inom den kinesiska redovisningen. Folket accepterar att det exempelvis är skillnader i ekonomi och inflytande mellan städer och landsbygd samt mellan olika samhällsklasser. Våra respondenter har även gjort oss uppmärksamma på att de stora revisionsbolagen ofta har internationell kompetens men att denna främst är bristande på lokal nivå. Risk med denna kultur är att företag på landsbygden eller i en mindre stad accepterar en granskning som är av sämre kvalitet än ett liknande företag som är etablerat i en större stad. Detta problem med bristande kompetens inom professionen har uppmärksammas, men kulturen torde vara en faktor som försenat detta då den genomsyrar en acceptans för ojämlikhet.

Kina är i teori och empiri beskrivet som en kollektiv kultur som sätter stor vikt att tillhöra en grupp. Detta är tydligt framfört i Hofstedes kulturdimensioner men belyses även i Konfucianismen samt i Guanxi som bygger på vikten av relationer och nätverk. Den starka känslan av kollektivism kan ses som en nackdel för redovisningens kvalitet. I en kollektiv kultur betonas inte individuella beslut och det tillsammans med en enhetlig och detaljerad reglering har inte uppmuntrat den kinesiska professionen att utveckla sina analytiska kunskaper. Dessa kunskaper blir avgörande vid tillämpning av internationella standarder. Våra respondenter vill dock göra oss påminda om att det är en alltmer utvecklande individualism i de yngre generationerna. Denna utvecklade individualism torde dock vara positivt för att stärka den individuella kompetensen inom professionen.

För att komma till rätta med de problem som en svag redovisningsprofession innebär är det av stor vikt att stärka professionen. Den kollektiva kulturen torde vara positiv i processen att förstärka den kinesiska redovisningsprofessionen. Folket har en strävan att tillhöra en grupp och känna gemenskap inom denna. Känslan av att tillhöra gruppen bidrar till att stärka lojaliteten och ansvarskänslan inför gruppen. Därmed kan denna del av kulturen användas för att stärka professionen. Att skapa en starkare profession är en långsam och omfattande process och som kräver stort förtroende och engagemang av den nuvarande redovisningsprofessionen. Då kulturen är så pass djupt rotad i det kinesiska samhället så är en strävan efter att skapa en kollektiv känsla inom professionen ett incitament som hänvisar till mer mjuka faktorer. Ett incitament som kan vara lättare att förstå och som kan skapa en synlig skillnad för varje individ. Ett sådant incitament kan tänkas ge större förståelse och medhåll jämfört med argumentet att en starkare profession kommer att skapa en bättre introduktion av internationella standarder som på sikt kommer att stärka den kinesiska ekonomin.

Kina är positivt till att införa internationella standarder och för att klara av och säkerställa en kvalitativ tillämpning har de ytterligare en anledning till att stärka sin redovisningsprofession. Det innebär att redovisningsprofessionen måste bryta den gamla redovisningskulturen. Våra respondenter framhäver att den kinesiska kulturen kännetecknas av förändringar vilket gör att en sådan brytning inte borde inverka eller försvåra processen mot internationella standarder. Enligt de exempel på utveckling som kulturen har genomgått så verkar det kinesiska folket ha förståelse för förändringar. Då den kinesiska kulturen kännetecknas av långsiktighet så finns det en tydlig framåtanda som motiverar det arbete som krävs för att nå målet med en framgångsrik implementering och tillämpning av internationella standarder. Det är som sagt en lång introduceringsprocess men Kina har redan den långsiktiga inställning som krävs. Det finns dock tidigare nämnda studier som tagit fram resultat om att Kina varit sena i införandet av internationell redovisning då de just har en kultur som starkt betonar dess traditioner. Trots att den kinesiska kulturen må vara positiv till förändringar så är det av vikt att inte stressa på processen. Kina har haft en starkt ekonomisk tillväxt på senare år och denna utveckling har drabbat samhället i stort och därav även kulturen. En kultur innefattar så pass djupt rotade tankar och beteenden hos människor att det tar tid att förändra. Det är positivt att Kina vill införa de internationella standarderna men detta måste få ta sin tid och att skynda långsamt. Den kinesiska redovisningsprofessionen är mycket stor och komplex och det måste få ta sin tid att genomgå de nödvändiga förändringarna. Risken med att skynda blir just de problem som möter professionen idag med bristande kompetens och dålig kvalitet. Det skapar i sin tur nämnda problem med brisande trovärdighet för den kinesiska professionen.

För att lösa de problem som en svag redovisningsprofession innebär så är utbildning den primära lösningen. Detta uppmärksammas både från våra primära och sekundära källor. Detta är inte heller något helt nytt utan det har

redan satsats stora resurser på att öka kvaliteten på dagens utbildning av den kinesiska redovisningsprofessionen. Kina är ett land där det torde vara möjligt att förbättra kunskapsnivån relativt snabbt. Det är ett folk som enligt våra intervjuer är mycket ambitiösa och gärna tar in ny kunskap. En av våra respondenter förklarade att detta är något som uppmärksammades redan på Konfucius tid då han framförde budskap om vikten av att upplysa sig själv. Detta framgår även ur den litteratur vi har läst om Konfucianismen som framför att en central uppgift i livet är att försöka skaffa sig kunskap och utbildning, att arbeta hårt samt vara tålmodig och ihärdig.

7.2.2 Trovärdighet och oberoende

Oberoende inom redovisning handlar till viss del om att ta ställning. Här anser vi att den kinesiska kulturen kan ha en inverkan då den kännetecknas av kollektivism och vi ser flera delar ur kulturen som påvisar detta med exempelvis konfucianismens vikt vid familjen och nätverkens betydelse i guanxi. Kommunismen och den statliga makten torde också vara påverkande faktorer då makten har centraliserats och tagit alla beslut och individens uppgift har varit att följa dessa. Då oberoendet i redovisningen blir ifrågasatt skapar det i sin tur en låg trovärdighet av den kinesiska redovisningsprofessionen.

Våra respondenter anser att Kina består av både hög och låg grad av osäkerhetsundvikande. Tidigare studier visar dock på att Kina har en hög grad av denna kulturdimension. Om Kina består av en hög grad av osäkerhetsundvikande och därmed ställer stor tillit till experter och specialister kan professionens trovärdighet äventyras eftersom det delvis framkommit att de inte uppfyller den kompetens de bör göra speciellt på lokal nivå. Då den kinesiska kulturen kännetecknas av kollektivism och visar upp majoritet på feminina värden torde det påverka det problem som råder med oberoende och bristande trovärdighet inom professionen. Det är på så vis ingen kultur som stödjer individuellt oberoende utan beslut tas gemensamt. Detta syns tydligt genom exempelvis hur redovisningssystemet är utformat med ett enhetligt regelverk för alla som inte gör några undantag för det individuella företaget eller situationen. Detta härstammar till stor del från den centrala styrningen genom den kinesiska historien. Kulturen belyser även feminina värden som förespråkar att konflikter löses genom kompromisser. Det är nära länkat till att uppnå den harmoni som eftersträvas inom kollektivismen. Detta kan skapa problem med professionens trovärdighet då rädslan för konflikter inte är positivt i samband med revision eller annan ekonomisk rådgivning.

I den kinesiska kulturen är relationen ytterst viktigt, det är tydliga drag som återfinns i både konfucianismen och guanxi. Konfucianismen betonar vikten av familjen medan guanxi sätter större vikt vid nätverk som får stor betydelse inom det kinesiska näringslivet. Den stora vikt som den kinesiska kulturen fäster vid

relationer torde ha en påverkande effekt på redovisningsprofessionens syn på oberoende och dess trovärdighet. Speciellt guanxi som betonar näringslivet och där förtroendet inom relationerna innebär att det ingås vissa förpliktelser om att parterna inom nätverket ska särbehandlas. Denna kultur innefattar en sådan starkt makt att den torde ha ett betydelsefullt inflytande vid en revisors bedömning, då det kan finnas motstånd och rädsla att bryta relationer. Guanxi lever på utbytet av gåvor och tjänster, detta leder till att oberoendet och även trovärdigheten kan komma att äventyras. Genom guanxi uppstår därmed en kollision med västerländska traditioner där mutor inte är tillåtna. Om personer uppnår höga positioner inom näringslivet enbart genom dess personliga kontakter är det svårt att få en trovärdig och oberoende profession. Idag är det ett medvetet problem men guanxi sitter djupt rotat i den kinesiska affärskulturen och torde därför spela en betydelsefull roll idag och även i framtiden.

Den kinesiska kulturen påverkar även de utländska företag och revisionsbyråer som verkar i Kina. Dels för att de måste förstå de potentiella etiska kränkningar som kan uppstå då exempelvis utländska revisionsföretag verkar i ett samhälle med guanxi och förstå riskerna med att de då bryter mot guanxi. De utländska revisionsbyråernas uppgift är att verka för att introducera västerländska redovisningstraditioner i Kina och att vägleda de kinesiska medarbetarna. De största problemen som tidigare nämnts finns på lokal nivå och det är därmed där det krävs ytterligare förbättringar av professionen. Genom att skapa en kvalitativ utbildning och att professionen får större erfarenhet bidrar det till en förbättring av dess oberoende och trovärdighet. Etableringen av utländska revisionsbyråer i Kina medför förhoppningsvis att processen mot internationell harmonisering av redovisningsstandarderna i Kina påskyndas i viss mån.

Etik är nära länkat med oberoende och båda faktorer är nödvändiga för den kinesiska redovisningsprofessionen för att de ska kunna leva upp till internationella standarder. Bristen på moraliskt medvetande i den kinesiska redovisningsprofessionen hänger samman med den kinesiska kulturen och Kinas historia då det tidigare inte funnits dessa behov. Detta är ett nytt problem för Kina som bidrar till en låg trovärdighet för professionen. Idag finns dock etablerade etiska standarder i Kina som gäller för redovisningsprofessionen. Enligt dessa måste deras tjänster utföras med oberoende, objektivitet och integritet och dessutom vara i linje med aktuella lagar och regleringar. Trots dessa åtgärder har Kina en lång process framför sig för att skapa oberoende och trovärdighet hos professionen. Guanxi kan tänkas hota denna utveckling som idag sker för att förbättra företagets finansiella rapportering men också revisorns oberoende, kvaliteten på revisionen och kvaliteten på de finansiella rapporterna. Det är professionens uppgift att försäkra sig om att de uppfyller hög etisk standard. Detta är speciellt viktigt på lokal nivå där bristen idag är som störst.

7.2.3 Språk- och översättningsproblem

I vår empiri nämner inte våra respondenter Kinas problem med språk- och översättningsproblem. Det är dock möjligt att urskilja att utformningen av IAS/IFRS ställer till med problem för den kinesiska redovisningsprofessionen vid tillämpningen av de internationella standarderna.

Kinas tradition och historia är faktorer som hela tiden har betydelse i Kina, så även när det gäller språk- och översättning. Den kinesiska befolkningen har generellt sett väldigt begränsade och oftast inga kunskaper i det engelska språket. Kina är därför i väldigt stor grad beroende av att översättningar av redovisningsstandarder till kinesiska finns tillgängliga. Kina genomgår förändringar och öppnandet av den kinesiska marknaden torde i sinom tid medföra att kinesernas engelskkunskaper förbättras. Exempelvis guanxi medför språkliga problem då det är svårt för kineser att skapa affärsrelationer med utlänningar då guanxi bygger på att skapa relationer mellan varandra och detta är svårt om individerna inte kan förstå varandra.

Språket är en mycket viktig faktor i den kinesiska kulturen vilket belyses tydligt av det kinesiska ordet för kultur, som vars första hälft betyder just det skriftliga språket. Det kinesiska språket är en grundläggande beståndsdel i kulturen och det kan därmed finnas motstånd till att införa standarder på engelska som skapar problem med översättning samt medför problem med frekventa och komplexa förändringar. Det har uppmärksammats att det i Kina idag talas två språk, kantoniska och mandarin. Kantoniska är dock en dialekt i södra Kina och det har för att skapa en bättre enhetlighet nu påbörjats en process med att införa Mandarin som ett gemensamt språk. Detta kommer dock att ta lång tid och fram till dess så kommer Kina att drabbas av översättningsproblem i dubbel bemärkelse då det idag krävs översättningar till två olika språk. Språket är så pass viktigt i den kinesiska kulturen att det kan tänkas att det skapas ett stort motstånd mot införande av ett språk och det medför att översättningsproblem inom redovisningen torde förbli under en lång tid framöver.

Risken med de språk- och översättningsproblem som råder i Kina idag är att det bidrar till ytterligare problem med trovärdigheten av den kinesiska redovisningen. Om det finns missvisande och inaktuella översättningar tillgängliga så räcker det inte med en stark profession utan det finns stor risk för felbedömningar som kan skada den kinesiska redovisningen.

Kulturen torde inte ha så stor påverkan på språk- och översättningsproblem utan beror snarare på problem som härleds till utformningen av de internationella standarderna. Dock ska problemet inte uteslutas ur kulturell synpunkt då språket är en mycket betydelsefull faktor inom den kinesiska kulturen.

7.3 Analys av användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner

Det har framförts mycket kritik mot Hofstedes kulturdimensioner om hur de framställs kunna identifiera kulturella skillnader mellan nationer. Trots denna kritik är det en modell som blivit frekvent använd och är det än idag. En anledning torde vara dess enkla struktur och tydliga kategorisering. Det är dock där problem uppstår då kultur är ett mycket komplext begrepp.

Kritik som framförts är att det är en studie som baseras på data som är framtagen på slutet av 70-talet och att dessa data är från enbart en organisation, kritiker menar då att det inte är data som kan ligga till grund för en generaliserbar modell. I vår analys av användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner har vi analyserat resultatet som Hofstede tagit fram om varje kulturdimension med fokus på den kinesiska kulturen. Vi har därmed inte belyst huruvida själva modellen är användbar och dess kategorisering med de olika kulturdimensionerna. Utan vi har fokuserat på att bedöma användbarheten utifrån den nämnda kritiken med att de data som resultatet bygger på är inaktuell.

Vi var väl medvetna om den framförda kritiken vid val av teorier för vår studie. För att säkerställa vårt resultat valde vi att belysa dessa teorier i våra intervjuer för att få ett svar på hur våra respondenter skulle beskriva den kinesiska kulturen utifrån Hofstedes kulturdimensioner. Vi fann i jämförelsen med Hofstedes presenterade resultat om den kinesiska kulturen och våra empiriska data att det var stor likhet mellan dessa. Hofstede och empirin är helt överens om att Kina har en kultur som belyser en hög grad av maktdistans, långsiktighet samt feminina drag. Våra empiriska data håller med om att den kollektiva andan är den dominerande i den kinesiska kulturen men vill dock framhäva att den framväxande individualismen bland den yngre generationen inte ska underskattas. Gällande kulturens ställning till osäkerhetsundvikande var det mer otydligt då vår respondent anser att den kan ses som både hög och låg, jämfört med Hofstede som identifierar den kinesiska kulturen med hög grad av osäkerhetsundvikande.

De skillnader som framkommer, nämns i intervjuerna vara på grund av att kulturen är under förändring och tar allt mer influenser från västerländsk kultur. Detta påvisar att det är förändringar som skett på senare år som först nu börjar skapa tendenser på att kulturen ändras och att de resultat som Hofstede presenterade är verklighetstroga och har varit det under många år. Vi tolkar därmed att bortsett från dessa förändringar så stämmer Hofstedes resultat på den kinesiska kulturen. Likheten i syn på de kinesiska kulturdimensionerna mellan Hofstede och våra respondenter kan tänkas bero på att kultur tar så pass lång tid att förändra att den drygt 20 år gamla data fortfarande kan tänkas vara aktuell. De tendenser på förändringar som belyses i empirin visar att Kina rör sig närmare mitten på de skalor som Hofstede presenterar. Detta kan dock göra oss

uppmärksamma på att vi närmar oss en tid då Hofstedes resultat kommer att bli inaktuella.

Vår empiri har gjort oss medvetna om den långsamma förändringsprocess inom den kinesiska kulturen som pågår samt säkerställt trovärdigheten av att använda oss av Hofstedes resultat i vår analys. Resultatet har visat att användbarheten av Hofstedes studie inte är helt förkastad trots att den är så gammal och framtagits inom endast en multinationell organisation.

Det är dock svårt att ge ett uttalande om huruvida användbara Hofstedes kulturdimensioner är då våra empiriska data inte redogör för hur stor grad av exempelvis maktdistans som Kina uppvisar. Trots att vår respondent menar att Kina har en hög grad så har vi ingen uppfattning om hur hög i jämförelse med vad Hofstede tagit fram. För att säkerställa ett bättre resultat i analysen av användbarheten i Hofstedes studie så borde det göras en studie där respondenten får använda sig av en skala likt den som Hofstede använde. Så att det därmed går att jämföra mer exakt vad som definieras med exempelvis hög grad av maktdistans.

7.4 Sammanfattning analys

I vår analys har vi använt de teorier och grundläggande tankar samt filosofier i den kinesiska kulturen för att belysa dess inverkan på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför vid introducering av internationella standarder.

I vår reflektion inför analysen beskriver vi hur vi ställt oss inför våra teorier och hur vi har agerat för att undgå den kritik som förts så långt det är möjligt. Denna reflektion leder oss senare in på vår analys av användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner. Då denna pekar på att Hofstedes resultat på den kinesiska kulturen är aktuellt än idag, känner vi oss säkrare på att bygga vår analys baserat på Hofstedes dimensioner.

Vi har funnit många länkar mellan kulturen och de problem som professionen ställs inför idag. Likväl som problemen är nära sammanlänkade med varandra så är även de olika beståndsdelarna i kulturen. Vi har som tidigare nämnt använt Hofstedes kategorisering av kultur i stor utsträckning. De delar som återkommer mest frekvent i vår analys är den kinesiska kollektiva andan och den höga maktdistans som ligger till stor grund av den centrala styrningen. Denna historia av statlig reglering har påverkat mycket av hur dagens redovisning ser ut och därav även de problem som professionen ställs inför idag. Då konfucianism och guanxi är tankar som utgör grundläggande delar i den kinesiska kulturen så är dessa också återkommande i vår analys. Denna förda analys har bidragit till framtagandet av de resultat som vi presenterar i nästkommande kapitel.

8. Resultat

I detta kapitel redogör vi för de resultat vi kommit fram till i vår studie av den kinesiska redovisningsprofessionen samt användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner. Vi gör en diskussion kring dessa resultat och avslutar uppsatsen med förslag till fortsatt forskning.

8.1 Återkoppling till syftet

Uppsatsens syfte är att beskriva och analysera de problem som uppstår vid en introducering av internationella redovisningsstandarder och fokus läggs på huruvida den kinesiska kulturen inverkar på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför vid en introducering i Kina. Vidare ämnar vi analysera användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner i Kina, som vi baserar vår studie på.

För att nå upp till vårt syfte har vi studerat aktuell litteratur inom vårt valda ämnesområde samt intervjuat tre personer med stor kunskap inom den kinesiska redovisningen och kulturen. Vi har med denna information försökt att urskilja de generella problem som finns med en introducering av internationella standarder och därefter applicerat dessa på hur de kommer att påverka den kinesiska redovisningsprofessionen. Vi åsyftar att få en generell förståelse på hur den kinesiska kulturen påverkar redovisningsprofessionens problem.

8.2 Resultat

Kulturen har inverkan, dock inte den enda inverkan faktorn

Vår studie påvisar att kulturen har en inverkan på en stor del av de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför vid införande av internationella standarder. Det bör dock tydliggöras att kultur bara är en av många faktorer som kan ligga till grund för de problem som professionen står inför i Kina idag. Det har visat sig vara svårt att av denna studie framföra till vilken grad kulturen inverkar på problemen, detta beror på att de olika faktorerna är sammanlänkade och är svåra att mäta var för sig.

Studien tyder på att de problemen som redovisningsprofessionen idag ställs inför till stor del beror på Kinas unika historia och tradition. Problemen har inte funnits tidigare utan de har framkommit under Kinas väg mot internationalisering. Studien visar på att det största problemet idag hänför sig till den unga professionen och att den saknar den kompetens och erfarenhet som krävs för att klara av processen mot internationella standarder. Ytterligare problem som professionen drabbas av beror på att professionen är väldigt stor och av varierade kvalitet. Den dåliga kvalitén hos vissa delar av professionen kan skada hela kårens trovärdighet. Det är dagens stora efterfrågan inom redovisningsområdet som har medfört att problemen tydligt åskådliggörs eftersom professionen har svårt att hänga med i utvecklingen.

Vi tycker oss se att den speciella kinesiska kulturen ligger i bakgrund och inverkar på flera av de problem som professionen ställs inför i samband med introduceringen av internationella redovisningsstandarder. Främst de problem som handlar om den svaga och dåliga kvalitén på professionen och deras brist på trovärdighet och oberoende. Det har dock i vår studie visats att kulturen inte torde ha så stor påverkan på språk- och översättningsproblem utan att de snarare beror på problem som kan härleds till utformningen av de internationella standarderna. Dock ska problemet inte uteslutas ur kulturell synpunkt då språket är en mycket betydelsefull faktor inom den kinesiska kulturen.

Förhastad process

I vår studie har tydligt framkommit att den kinesiska redovisningen och kulturen är under utveckling och båda har en tendens att utvecklas mot en mer västerländsk och internationell stil. Det är dock en skillnad i hur snabbt dessa förändringsprocesser går. Kinesiska staten har nu insett vikten av att införa internationella standarder och är positiva till denna utveckling. Det har gjort att det har lagts stora resurser på just detta men risken är att utvecklingen gå väl fort. Det är i denna hast som många av dagens problem i redovisningsprofessionen uppstår. Dessa problem kommer inte att underlättas utan kanske till och med riskeras att blir större då processen sker så snabbt.

Trots att den kinesiska kulturen karaktäriseras av långsiktighet så har de för bråttom att nå sina mål. Det finns en antydning på att de vill att allt ska ske över en dag vilket inte är möjligt i en sådan komplex uppgift som att införa internationella standarder. För att tygiggöra detta vill vi göra en liknelse med den enorma byggnation som sker i Kina idag. Det är tydligt att kvantitet premieras före kvalitet och att fokus inte ligger på de långsiktiga konsekvenserna. Här ser vi en påskyndad process som torde bli dyr i längden och liknande risker anser vi att det finns inom den kinesiska redovisningen.

Den förhastade processen grundas på den enorma efterfrågan som finns inom professionen idag och att den kinesiska kulturen inte belyser kvalitet i tillräcklig

utsträckning. Det är istället en kultur som accepterar ojämlikhet och sämre kvalitet.

Hofstedes resultat är användbara

Vi har i vår studie visat att det finns användbarhet av de resultat som Hofstede tagit fram gällande den kinesiska kulturen. Det visar därmed att trots den kritik som förts mot Hofstedes teorier så finns det en användning av denna för studier som har syftet att analysera en viss nations kultur. Vi har dock inga belägg för att denna verklighetsanknytning finns i resultatet av samtliga nationers kultur utan vi har bara tagit den kinesiska kulturen i beaktning. Hofstede och empirin är helt överens om att Kina har en kultur som belyser en hög grad av maktdistans, långsiktighet samt feminina drag. Våra empiriska data håller med om att den kollektiva andan är den dominerande i den kinesiska kulturen men vill dock framhäva att den framväxande individualismen bland den yngre generationen inte ska underskattas. Gällande kulturens ställning till osäkerhetsundvikande var det mer otydligt då vår respondent anser att den kan ses som både hög och låg, jämfört med Hofstede som identifierar den kinesiska kulturen med hög grad av osäkerhetsundvikande.

8.3 Teoretiskt bidrag

Vi har i vår studie kunnat påvisa att våra respondenter är i stort sett överens om det resultat som finns redogjort i Hofstedes kulturdimensioner. Detta resultat bidrar till att vi kan använda denna modell för att analysera den kinesiska kulturen med bättre säkerhet. Genom att här påvisa att de data som kritiserats för att vara för gamla idag är aktuella, stärker det teorins bidrag i dagens studier.

Då Hofstedes resultat visats kunna användas med större säkerhet så torde det även gälla Grays kulturteori då denna baseras på samma data. Vår studie stödjer ett användande av de klassiska kulturteorierna även om en större studie bör göras för att säkerställa detta resultat. Vi har endast studerat Hofstedes resultat gällande den kinesiska kulturen och kan därmed endast ge ett teoretiskt bidrag på detta specifika resultat.

Våra respondenter framförde att den kinesiska kulturen är multinationell och denna faktor ska inte underskattas vid beaktning av användandet av Hofstedes kulturdimensioner. Det finns därmed fortfarande anledning att ställa sig kritisk till resultat som baseras på data som utgår från att det inom nationsgränser finns en och samma kultur. Denna kritik kvarstår mot Hofstedes studie och minskar därmed användbarheten av denna teori.

8.4 Reflektioner över studiens resultat

Vårt resultats trovärdighet och generaliserbarhet bör dock diskuteras och vi kommer här att reflektera över de faktorer som kan ha lett till eventuella svagheter av vårt resultat.

I och med arbetets gång har vi insett svårigheter med att undersöka kultur och detta blev bekräftat då våra respondenter framhävde den kinesiska kulturens kännetecken av multinationalitet. Av den anledningen har kultur fått diskuteras med generella termer och det finns då risk för att stereotyper av kulturen används. Det gäller även vår respondent som är väl insatt i den kinesiska kulturen. Om han ska beskriva kulturen för oss i helhet så riskerar även han att förmedla sin stereotyp av den kinesiska kulturen då han har mycket svårt att vara insatt i varje beståndsdel av den multinationella kinesiska kulturen. Nu i efterhand kan det antas att det varit bättre att fokusera på kulturen i en vald region för att få en mer specificerad beskrivning av dess kultur. Våra respondenter är bosatta i Shanghai och Beijing och det må därför vara storstadskulturen som vi främst har synliggjort. I vår empiri framgår det dock att det även kan råda stora skillnader i kultur inom dessa två städer, så studie av enbart en av dessa städer kanske vore bättre för ett mer trovärdigt resultat. Även detta torde vara ett problem då det inte skulle ge en helhetsbild av den kinesiska redovisningsprofessionen.

I värderingen av vårt resultat är det viktigt att belysa vikten av valet av respondenter. Vi har empiri som är baserat på svar från relativt få respondenter och det kan då hända att deras bild inte stämmer helt med verkligheten. Deras personliga erfarenheter och preferenser kan spegla dess svar och på så vis påverka vårt resultat. Vi kan därmed inte utesluta att val av andra respondenter kan ha gett oss ett annorlunda resultat. Vi anser dock att denna svaghet kompenseras något då vi har tre respondenter som gemensamt har stor kunskap inom den kinesiska redovisningen och kulturen.

Valet av respondenter torde bli av extra stor vikt för vår studie då vi själva inte har möjlighet att befinna oss i Kina och har en begränsad grundläggande kunskap om den kinesiska kulturen. Vi står därför och faller med den information som framförs i intervjuerna då vi inte har samma möjlighet att bedöma dess relevans som i ett mer välbekant ämne. Antalet respondenter och valet av dessa torde bli av störst betydelse då vi värderar användbarheten av Hofstedes kulturdimensioner. Då vi baserar den enbart på våra respondenters svar och kan inte ta hjälp av litteraturen på samma sätt som vid analysen av professionens problem.

Vi har stärkt vårt val av Hofstedes kulturteori genom att påvisa dess användbarhet i dagens kinesiska kultur. Det har gjort att vi känner större säkerhet med vårt val av teorier. Det ska dock inte uteslutas att vårt resultat kan ha blivit något annorlunda vid val av andra teorier.

Studiens resultat torde inte kunna generaliseras då vi har undersökt den kinesiska kulturen specifikt. Däremot kan det tänkas ge en indikation på att varje nations kultur är av vikt i redovisningen och påverkar dess profession. De problem som diskuteras är problem som inte är helt unika för Kina utan vilka kan tänkas drabba många av de länder som ska införa internationella standarder och som har en redovisningstradition annorlunda än den anglosaxiska. Därav kan studien tänkas ge en fingervisning på vilka problem som kan uppstå och vilken effekt kulturen kan ha på dessa.

8.5 Förslag till fortsatt forskning

För att utveckla vår studie och få bukt med vissa av de svagheter som vår studie påvisar så presenterar vi här ett antal förslag till fortsatt forskning. För att i framtiden hoppas se resultat inom detta ämne som kan säkerställas och fylla den kunskapslucka vi funnit.

Det finns som sagt många faktorer som spelar in på de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen ställs inför vid introducering av internationella standarder. Vår studie kan påvisa att kultur är en av dessa faktorer och att det har en inverkan på problemen. Vad resultatet dock inte framför är till hur stor del kulturen påverkar i förhållande till övriga inverkande faktorer. Detta är däremot ett ämne för fortsatt forskning, där den kinesiska redovisningsprofessionen bör studeras utifrån en större synvinkel och belyser alla möjliga faktorer som kan inverka på dagens problem.

Mr Wang Jun uttalade sig 2005 om att Kina bör inrätta ett internationellt redovisningssystem som är kompatibelt med den kinesiska kulturen. Han menar på att en sammanstrålning mot en internationell redovisning inte nödvändigtvis behöver betyda en total liknelse mellan länder. Som en utveckling av vår studie vore det då av intresse att studera hur ett sådant system skulle se ut och hur denna anpassning till den kinesiska kulturen bör ske.

Vår studie har synliggjort att processen mot internationella standarder i Kina går i alltför snabb takt och det därför intressant att undersöka hur denna process utvecklas. Detta skulle exempelvis kunna göras över ett antal år och studera hur fort processen går framåt. Samtidigt som eventuella problem längs med vägen studeras och analyseras hur denna process skulle löpa smidigast.

För att komma till bukt med den kritik som förts mot Hofstedes studie så bör den kinesiska kulturen delas in i delar då den kännetecknas av att vara en multinationell kultur. Därmed kan förslag till fortsatt forskning vara att studera hur Hofstedes modell ser ut om den kinesiska kulturen delas upp på mindre regioner med likvärdig kultur. Det kan då bli av intresse att studera eventuella

skillnader. Det är först i jämförelse med de lokala kulturernas resultat i kulturdimensionerna och Hofstedes ursprungliga resultat som det går att bedöma användbarheten av hans resultat idag. Det skulle då vara intressant att studera redovisningsprofessionens problem utifrån de mer lokala kulturerna och om exempelvis de främsta bristerna inom redovisningen som återfinns utanför de stora städerna är beroende av den kultur som råder där.

Källförteckning

Publicerade källor

Böcker

Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj, *Tolkning och reflektion*, Studentlitteratur, Lund, 1994

Andersen, Ib, *Den uppenbara verkligheten*, Studentlitteratur, Lund, 1998

Artsberg, Kristina, *Redovisningsteori- policy och praxis*, Liber, Malmö, 2003

Bjerke, B., *Affärsledarskap i fem olika kulturer*, Studentlitteratur, Lund, 1998

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber Ekonomi, Trelleborg, 2002

Fang, T. *Chinese Culture and Chinese Business Negotiating Style*, Linköpings Tryckeri AB, Linköping, 1999

FARs samlingsvolym 2005 del 1, Far Förlag, Stockholm, 2005

Feng, Lingyu & Shi, Weimin, *A glimpse of the Chinese culture*, China Intercontinental Press, Beijing, 2001

Friedman, T.L., *The Lexus and the olive tree*, Anchor Books, New York, 2000

Hofstede, Geert, *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*, Sage Publications, London, 1980

Hofstede, Geert, *Cultures and Organisations: Software of the Mind*, McGraw-Hill, London, 1994

Jacobsen, Dag Ingvar, *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*, Studentlitteratur, Lund, 2002

Johannessen, Asbjörn, *Samhällsvetenskaplig metod*, Liber AB, Malmö, 2003

Narayan, Francis B. & Reid, Barry, *Financial Management and Governance Issues in the People's Republic of China*, Asian Development Bank, Manila, 2000

Nilsson, Stellan, *Redovisningens normer och normbildare: en nationell och internationell översikt*, Studentlitteratur, Lund, 2002

Nobes, Christopher & Parker, Robert, *Comparative International Accounting*, Pearson Education Limited, London, 2004

Rienecker, Lotte. & Stray Jörgensen, Peter, *Att skriva en bra uppsats*, Liber, Malmö, 2002

Artiklar

Aiken, Maxwell, Wei, Lu (1998) "The Evolution of Bookkeeping in China: Integrating Historical Trends with Western Influences", *Abacus*, Vol 34. No. 2 1998

Accountancy (1997) *Accountancy*, Vol 119, No 1246, s. 17, London, 1997

Auyeung, Pak K (2002) "A comparative study of accounting adaptation: China and Japan during the nineteenth century" *The Accounting Historians Journal*, Dec 2002

Baskerville, Rachel F. (2003), "Hofstede never studied culture", *Accounting, Organizations and Society*, Vol 28, s 1-14, 2003

Canibano, Leandro & Mora, Araceli (2000) "Evaluating the statistical significance of de facto accounting harmonization: a study of European globalplayers", *The European Accounting Review*, 9:3. s 349-69, 2000

Chen, Shimin (1998) "The rise and fall of debit-credit bookkeeping in China: History and analysis", *Accounting Historians Journal*, 1998

Chen, X. P. & Chen, C. C. (2004) "On the Intricacies of the Chinese Guanxi: A Process Model of Guanxi Development", *Asia pacific journal of management*. Vol. 21, 2004

Chow, L.M., Chau, G.K & Gray, S.J. (1995), "Accounting Reforms in China: Cultural Constraints on Implementation and Development", *Accounting and Business Research*, Vol 26, No 1, s 29-49, 1995

China Business Review (1998) *China Business Review*, July-August 1998

- Cooper, Barry J., Chow, Lynne & Wei, Tang Yun (2002) “The development of auditing standards and the certified public accounting profession in China”, *Managerial Auditing Journal*, 17/7, s 383-389, 2002
- Douppnik, Timothy S. & Tsakumis, George T. (2004) “A critical review of tests of Gray’s theory of cultural relevance and suggestions for future research”, *Journal of Accounting Literature*, Vol 23, s 1-48, 2004
- Gray, Sidney J. (1988) “Towards a Theory of Cultural Influence on the Development of Accounting Systems Internationally”, *Abacus*, Vol 24, No 1, March, 1988
- Hilmy, Joseph (1999) “Communists Among Us in a Market Economy: Accountancy in the People’s Republic of China”, *The International Journal of Accounting*, Vol 34, No. 4, s 491-515, 1999
- Hwang, Dennis B.K. & Staley, A. Blair, (2005) “An analysis of recent accounting and auditing failures in the United States on US accounting and auditing in China”, *Managerial Auditing Journal*, Vol. 20 No. 3, 2005
- Islam, M. & Kantor, J. (2005) “The development of quality management accounting practices in China”, *Managerial Auditing Journal*, Vol 20, Nr 7, s 707-724, 2005
- Jaggi, Bikki & Low, Pek Yee (2000) “Impact of culture, market forces and legal system on financial disclosures”, *The International Journal of Accounting*, Vol 35, No. 4, s 459-519, 2000
- Lin, K.Z. & Chan, K.H. (2000) “Auditing Standards in China – A Comparative Analysis with Relevant International Standards and Guidelines”, *The International Journal of Accounting*, Vol 35, No. 4, s 559-577, 2000
- Gernon, H. & Wallace, R.S.O. (1995) “International accounting research: a review of its ecology, contending theories and methodologies”, *Journal of Accounting Literature*, 14, 54-106, 1995
- Graham, E. Lynford & Li, Chunyan (1997) “Cultural and Economic Influences on Current Accounting Standards in the People’s Republic of China”, *The International Journal of Accounting*, Vol 32, No. 3, s 247-278, 1997
- Tang, Yunwei (2000) “Bumpy road leading to internationalization: a review of accounting development in China”, *Accounting Horizons*, Vol 14, No 1, Mars, s 93-102, 2000

Wei, Lu & Aiken, Max (2003) "Accounting history: Chinese contributions and challenges", *Accounting, Business & Financial History*, 13:1 Mars 1-3, 2003

Wong, Peter H.Y. (2004)"Challenges and Successes in Implementing International Standards: Achieving Convergence to IFRSs and ISAs" *International Federation of Accountants (IFAC)*, s 1-27, September, 2004

Zezhong, Jason, Weetman, Pauline & Sun, Manli (2004) "Political Influence and Coexistence of a Uniform Accounting System and Accounting Standards: Recent Developments in China", *Abacus*, Vol 40, Nr 2, 2004.

Zhengxu Wang, *Reforming State-Owned Enterprises in China: Two decades of Struggles*

Elektroniska källor

CASC:s hemsida

<http://www.casc.gov.cn/internet/internet/en.html> 2005-12-02

CICPA:s hemsida

www.cicpa.org.cn/English/charter20031226.htm 2005-12-05

Geert Hofstede

http://www.geert-hofstede.com/hofstede_china.shtml 2005-12-01

IAS Plus

<http://www.iasplus.com/country/china.htm> 2005-11-20

IASB:s hemsida

<http://www.iasb.org/about/index.asp> 2005-11-28

IFAC: hemsida

<http://www.ifac.org> 2005-11-28

<http://www.ifac.org/About/> 2006-02-07

Joint Statement CASC och IASB, November 2005

http://www.iasb.org/uploaded_files/documents/10_628_IASB-CASCjointstatement.pdf 2005-12-19

Joint Statement CASC och IAASB, December 2005

http://www.ifac.org/Downloads/Joint_Statement_December_2005.pdf 2006-02-06

Lipsher, 2002

Laurence E. Lipsher, CPA, The Accounting Profession in the P.R.C at the end of 2002, Januari 1, 2002

www.prctaxman.com.cn/The_Acctg_Profession_in_The_PRC-at_The-End_of_2002.htm 2006-01-07

Memorandum of Understanding (MoU) of the 5th Three Counties “Accounting Standard Setters” Meeting between China, Japan and Republic of Korea, September 2005

<http://www.casc.gov.cn/internet/internet/en/newsreview/zhrhsgkjzzzdjg.html>
2005-12-07

Mr. Wang Jun, 2005

Mr. Wang Jun, Assistant Minister of Ministry of Finance of P.R.C, “International Convergence of Accounting and Auditing Standards”, ICAEW 125th Anniversary Conference, London U.K. June 28, 2005

www.cicpa.org.cn/English/newsAlert2.htm 2006-01-07

Narayan, Francis B. & Reid, Barry, *Financial Management and Governance Issues in the People’s Republic of China*, Asian Development Bank, Manila, 2000

http://www.adb.org/Documents/Books/Financial_Mgt/China/default.asp 2005-11-16

Press Release, IASB, November 2005

http://www.iasb.org/uploaded_files/documents/10_628_PRonChina.pdf 2005-12-18

Sylph, 2005

Sylph, Jim, Technical Director, International Federation of Accountants (IFAC), 2005 Shanghai International forum, Market Access and Fair Competition, Shanghai, China, November 22, 2005

<http://www.ifac.org/Library/SpeechArticle.tmp?NID=1132692900660968>
2006-01-07

Muntliga källor

Svensk revisor KPMG Shanghai, Kina, 2005-12-16

Kulturexpert, Beijing, Kina, 2006-01-05

Professor University of International Business and Economics, Beijing, Kina
2006-01-13

Bilaga 1

Intervjumall till revisor på KPMG, Shanghai, Kina, Datum 2005-12-09

1. Hur definierar du den kinesiska redovisningsprofessionen? (vilka är det som ingår, vad är det som förenar dem etc?)
2. Vilken uppfattning har du av dagens redovisningsprofession i Kina?
3. Hur kan den kinesiska redovisningsprofessionen möta de krav som uppkommer i samband med införandet av IAS/IFRS?
4. Vilka problem ställs den kinesiska redovisningsprofessionen för idag och hur kan dessa eventuella problem lösas?
5. Hur uppfattar du den kinesiska redovisningsprofessionens oberoende, deras trovärdighet och deras kompetens?
6. Vad anser du om kvaliteten på utbildningen för den kinesiska professionen?
7. Hur ser utvecklingen av den kinesiska redovisningen ut idag och vilka faktorer driver på eller försvårar utveckling i Kina?
8. Vilka svårigheter och problem uppstår för Kina i samband med att standardisera redovisningen i linje med IAS/IFRS?
9. Anser du att den kinesiska kulturen medför någon påverkan på redovisningsprofessionen eller redovisningen?
10. Ser du någon koppling mellan de problem som den kinesiska redovisningsprofessionen står inför och den kinesiska kulturen?

Bilaga 2

*Intervjumall Professor, University of International Business and Economics,
Beijing, Kina, Datum 2005-12-09*

1. How would you define the Chinese accounting profession?
2. What is your opinion about today's accounting profession in China?
3. Is the Chinese accounting profession ready to meet the challenges that an international standardisation will bring?
4. What kinds of problems affect the Chinese accounting profession today when the accounting is internationalising and how can these problems be solved?
5. What is your opinion about the independence of the profession, the reliability of the profession and their competency and experience?
6. What is your opinion about the quality of the education of the Chinese accounting profession?
7. How are the Chinese accounting system developing today and what factors are essential in the development of the Chinese accounting?
8. What difficulties or problems will be raised when trying to standardise the accounting in similarity with IAS/IFRS?
9. How would you define or shortly describe the Chinese culture?
10. Have you seen a change in the culture the past 30 years in China?
11. How is the Chinese culture affecting the accounting?
12. Do you think there is a connection between the problems with the Chinese accounting profession and the Chinese culture? Please motivate your answer.

Bilaga 3

Intervjumall för kinesisk kultur, datum 2005-12-09

1. How would you define culture?
2. How would you shortly explain the Chinese culture? (What are the characteristics?)
3. How has the Chinese culture changed over the last 10, 20 and 30 years?
4. Hofstede is a classic culture theorist and he has defined five culture dimensions which are;

Power distance – the extent to which the less powerful members of institutions and organisations within a country expect and accept that power is distributed equally.

Uncertainty Avoidance- the extent to which the members of a culture feel threatened by uncertain or unknown situations.

Individualism versus Collectivism - Individualism stands for a society in which the ties between individuals are loose; everyone is expected to look after himself or herself and his or her immediate family only. Collectivism is the opposite of individualism. Collectivism stands for a society in which people from birth onwards are integrated into strong, cohesive ingroups, which throughout people's lifetime continue to protect them in exchange for unquestioning loyalty.

Masculinity versus Femininity – Masculinity stands for a society in which social gender roles are clearly distinct; men are supposed to be more modest, tender and concerned with the quality of life. Femininity is the opposite and stands for a society in which social gender roles overlap, both men and women are supposed to be modest, tender and concerned with the quality of life.

Long-term orientation versus Short-term orientation – Long-term orientation stands for the fostering of virtues oriented towards future rewards, in particular perseverance and thrift. Short-term orientation is the opposite and stands for the fostering of virtues related to the past and

present, in particular respect for tradition, preservation of face and fulfilling social obligations.

Can you please try to discuss the Chinese culture by using these dimensions, by other words;

- Does China have a high or low power distance?
- Does China have a high or low uncertainty avoidance?
- Is the Chinese culture characterised by individualism or collectivism?
- Is the Chinese culture characterised by masculinity or femininity?
- Is the Chinese culture characterised by long-term orientation or short-term orientation?

5. What role does Guanxi have in the Chinese culture?

- has that role been changing over time?

6. What is the role of Confucius in the Chinese culture?

- has that role been changing over time?

7. China is in the process of introducing new international accounting Standards.

Do you think the Chinese culture will create any problems with the introduction?

8. The Chinese accounting profession is facing problems with lack of independence, reliability and competency.

Do you think there is a connection between these problems and the Chinese culture?

Please motivate your answers if you can.